

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

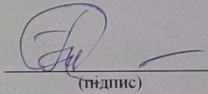
Кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної (бакалаврської) роботи
за спеціальністю 071 – «Облік і оподаткування»

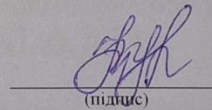
на тему: «Облік кредиторської заборгованості підприємства та її
оподаткування»

Виконала: студентка
ЗОП-20

(підпис)

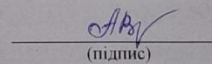
Гарган Ю.О.

Керівник: к. е. н., доцент

(підпис)

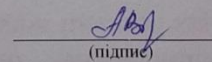
Голобородько Т.В.

Нормоконтролер

(підпис)

Адамовська В.С.

завідувач кафедри

(підпис)

Адамовська В.С.

Кривий Ріг – 2024 р.

Криворізький національний університет
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування
Перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри ООПУА
к.е.н., доцент Адамівська В.С.

« 22 » 02 2024 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну (бакалаврську) роботу студенту

Гарган Юлії Олександрівни

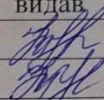

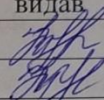

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Облік кредиторської заборгованості підприємства та її оподаткування»
керівник роботи: Голобородько Тетяна Василівна, канд. екон. наук, доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджено наказом по КНУ від 22 «лютого» 2024 р. № 174с
2. Строк подання студентом роботи: 07.06.2024 р.
3. Вихідні дані до роботи: фінансова, статистична та податкова звітність ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»; статут підприємства; нормативно-правова база, що регламентує порядок обліку та оподаткування кредиторської заборгованості; підручники; навчальні посібники, монографії, наукові статті тощо.
4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):
  1. Критичний аналіз підходів до визначення сутності кредиторської заборгованості підприємства.
  2. Критерії визнання кредиторської заборгованості підприємства.
  3. Аналіз діяльності та облікової політики ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод».
  4. Бухгалтерський облік кредиторської заборгованості ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод».
  5. Проблемні аспекти обліку та контролю кредиторської заборгованості та шляхи їх вирішення в умовах діяльності ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод».

5. Перелік графічного матеріалу: умови визнання зобов'язань, види кредиторської заборгованості підприємства; умови вибору постачальників та підрядників на підприємстві; обсяги виробництва продукції ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017 - 2021 рр.; структура активів ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2018-2021 рр.,%; динаміка кредиторської заборгованості ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017-2021 рр.; обсяги виручка від реалізації продукції та собівартість реалізованої продукції ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017-2021 рр.; організаційно-розпорядча документація з питань організації обліку ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод».

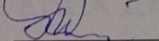
6. Консультанти розділів роботи

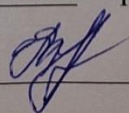
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Голобородько Т.В., к.е.н.доцент		
Розділ 2	Голобородько Т.В., к.е.н.доцент		

7. Календарний план:

№ з/п	Етапи роботи	Термін виконання
1.	Співбесіда зі студентом за тематикою роботи, видача переліку рекомендованої нормативної, інструктивної бази та учбової літератури	22.02.2024
2.	Збір матеріалів до кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	23.02 -10.05.2024
3.	Групування та аналіз зібраного матеріалу, уточнення завдань кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	15.04 -25.04.2024
4.	Підготовка I розділу кваліфікаційної (бакалаврської) роботи та подання його консультанту	26.04 -24 10.05.2024
5.	Підготовка II розділу кваліфікаційної (бакалаврської) роботи та подання його консультанту	12.05 -24.05.2024
6.	Підготовка вступної частини	01.06.2024
7.	Перевірка роботи керівником та доопрацювання роботи студентом	02.06.-10.06.2024
8.	Отримання відгуку керівника	11.06.2024
9.	Попередній захист роботи	07.06.2024
10.	Захист роботи	19.06.2024

Дата видачі завдання «22» лютого 2024 р.

Студент Гарган Ю.О.

Керівник роботи Голобородько Т.В.

ЗМІСТ

	стор.
ЗАВДАННЯ НА РОБОТУ	2
РЕФЕРАТ	4
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	5
ВСТУП	6
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1 Критичний аналіз підходів до визначення сутності кредиторської заборгованості підприємства	9
1.2 Критерії визнання кредиторської заборгованості підприємства	18
2 АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПРАТ «МИРГОРОДСЬКИЙ ЗАВОД МІНЕРАЛЬНИХ ВОД»	29
2.1 Аналіз діяльності та облікової політики ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»	29
2.2 Бухгалтерський облік кредиторської заборгованості ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»	49
2.3 Проблемні аспекти обліку та контролю кредиторської заборгованості та шляхи їх вирішення в умовах діяльності ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»	55
ВИСНОВКИ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	67
ДОДАТКИ	75

РЕФЕРАТ

на кваліфікаційну (випускню) роботу на тему:

Облік кредиторської заборгованості підприємства та її оподаткування

ВР: 74 сторінка, 19 таблиць, 11 рисунків, 68 джерел, 7 додатків.

Мета ВР: дослідження організаційно-методичних аспектів обліку та оподаткування кредиторської заборгованості підприємства, розробка науково обґрунтованих рекомендацій відносно раціоналізації інформаційного забезпечення для управління ними через узагальнення теоретичних положень щодо представлення розрахунків як системи.

Завдання дослідження: - навести критичний аналіз підходів до визначення сутності кредиторської заборгованості підприємства;

- висвітлити критерії визнання кредиторської заборгованості підприємства;

- проаналізувати діяльність та облікову політику ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»;

- дослідити ведення бухгалтерського обліку кредиторської заборгованості ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»;

- навести проблемні аспекти обліку та контролю кредиторської заборгованості та шляхи їх вирішення в умовах діяльності ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод».

Об'єкт дослідження: система обліково-аналітичного забезпечення кредиторської заборгованості ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод».

Предмет дослідження: організація обліку та оподаткування розрахунків суб'єкта господарювання з кредиторами.

Результати дослідження: проведено критичний аналіз підходів до визначення сутності кредиторської заборгованості підприємства, її види. Наведено критерії визнання кредиторської заборгованості підприємства, умови вибору постачальників та підрядників на підприємстві. Проведено аналіз діяльності ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод». Досліджено бухгалтерський облік виникнення та обслуговування кредиторської заборгованості на ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод». Визначено проблемні обліку та контролю кредиторської заборгованості ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод». Наведено напрями оптимізації обліку та управління кредиторською заборгованістю ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод».

Ключові слова: ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ, ПОСТАЧАЛЬНИКИ, ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ, ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ,
СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

1. БКУ – бюджетний кодекс України;
2. ГКУ – Господарський кодекс України;
3. грн – гривні;
4. див – дивись;
5. дод. – додаток;
6. ЗУ – Закон України;
7. КЗ – кредиторська заборгованість;
8. п. – пункт;
9. ПКУ – Податковий кодекс України.
10. р. – рік;
11. рис. – рисунок;
12. рр. – роки;
13. с. – сторінка;
14. ст. – стаття;
15. т.п. – тому подібне;
16. табл. – таблиця;
17. тис. – тисяча;
18. у т.ч. – у тому числі.

ВСТУП

Для забезпечення безперервності діяльності суб'єкти господарювання використовують різні джерела фінансування, значну частину яких становить позиковий капітал, зокрема кредиторська заборгованість перед постачальниками та підрядниками. Цей вид заборгованості є дешевшим джерелом короткострокового фінансування порівняно з банківськими кредитами, що стимулює підприємства активно його використовувати. Однак значна частка кредиторської заборгованості у структурі пасивів підприємства негативно впливає на показники ліквідності та платоспроможності, а також несвоєчасне її погашення призводить до сплати штрафних санкцій і погіршує репутацію суб'єкта господарювання.

Кредиторська заборгованість, зокрема заборгованість перед постачальниками та підрядниками, є важливою частиною позикового капіталу, який використовується для фінансування підприємства. Ефективне управління цією заборгованістю включає оптимізацію її розміру та структури, що неможливо без чіткого розуміння менеджерами-практиками її сутності. Враховуючи вплив кредиторської заборгованості на фінансові показники підприємства та його ділову репутацію загалом, дослідження цієї теми є вкрай актуальним. Питання єдності трактування кредиторської заборгованості в наукових дискусіях та облікових регламентах залишається невирішеним, що негативно позначається на ефективності управління на рівні підприємств.

Теоретичні основи обліку кредиторської заборгованості за розрахунками з постачальниками та підрядниками досліджували такі вітчизняні науковці, як В.В. Дублей, М.М. Гуменюк, О.Б. Чорненька, М.П. Хохлов, О.С. Корнієнко, О.Є. Майборода, І.П. Косарева, І.О. Корабейнікова, О.Ф. Томчук та інші. Ведення аналітичного обліку кредиторської заборгованості та специфіку обліку поточної заборгованості за товари, роботи, послуги досліджували Ф.Ф. Бутинець, М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, Л.К. Сук, Н.М. Ткаченко та багато інших. Їхні праці суттєво вплинули на розвиток бухгалтерського обліку.

Однак аналіз наукових праць та практики господарської діяльності показує,

що деякі теоретичні положення щодо трактування розрахунків, заборгованостей та зобов'язань залишаються спірними, а ряд важливих аспектів їхньої організації, оцінки та методики обліку потребують подальшого вдосконалення. Таким чином, вибір теми дослідження та його мета є вельми актуальними.

Метою роботи є дослідження організаційно-методичних аспектів обліку та оподаткування кредиторської заборгованості підприємства, розробка науково обґрунтованих рекомендацій відносно раціоналізації інформаційного забезпечення для управління ними через узагальнення теоретичних положень щодо представлення розрахунків як системи.

Відповідно до цільової спрямованості роботи на дослідження поставлено такі завдання:

- навести критичний аналіз підходів до визначення сутності кредиторської заборгованості підприємства;
- висвітлити критерії визнання кредиторської заборгованості підприємства;
- проаналізувати діяльність та облікову політику ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»;
- дослідити ведення бухгалтерського обліку кредиторської заборгованості ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»;
- навести проблемні аспекти обліку та контролю кредиторської заборгованості та шляхи їх вирішення в умовах діяльності ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод».

Об'єктом дослідження є система обліково-аналітичного забезпечення кредиторської заборгованості ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод».

Предметом дослідження є організація обліку та оподаткування розрахунків суб'єкта господарювання з кредиторами.

Для вирішення поставлених завдань у роботі були використані як загальнонаукові, так і спеціалізовані методи дослідження, включаючи теоретичне узагальнення, наукову абстракцію та системний аналіз. Економіко-статистичний та графічний методи використовувалися для оцінки стану кредиторської заборгованості, а порівняльний аналіз допоміг виявити тенденції економічного

розвитку підприємства.

Інформаційною основою дослідження стали роботи українських та зарубіжних науковців, законодавчі акти України, укази Президента України, постанови Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, нормативно-методичні документи, а також статистичні та аналітичні матеріали Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Державної служби статистики України та офіційний сайт ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод».

Кваліфікаційна робота бакалавра виконана автором самостійно. Методологія аналізу та розроблені пропозиції, разом із їх обґрунтуванням, були узгоджені з науковим керівником.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Критичний аналіз підходів до визначення сутності кредиторської заборгованості підприємства

У процесі своєї підприємницької діяльності суб'єкти господарювання взаємодіють з іншими компаніями та організаціями, які постачають матеріальні цінності, обладнання, виробничі запаси, а також надають послуги та виконують роботи, необхідні для функціонування підприємства. Це призводить до виникнення поточної кредиторської заборгованості перед національними та іноземними постачальниками й підрядниками.

Таким чином, у широкому розумінні, постачання — це процес управління постачальницькою діяльністю, що здійснюється спеціалізованим відділом підприємства. Можливості й потреби постачання формуються та реалізуються під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів, які змінюються з різною інтенсивністю та впливають на ефективність роботи відділу постачання. Розрахунки з постачальниками відображають кредиторську заборгованість за товари, роботи та послуги, що підлягають подальшій оплаті або іншому погашенню зобов'язань. У разі здійснення передоплати в бухгалтерському обліку виникає дебіторська заборгованість за виданими авансами [66].

Для підвищення надійності поставок при виборі постачальника слід враховувати такі фактори, як цінова конкурентоспроможність (включаючи витрати на зберігання, транспортування і страхування); умови платежу; гарантійні строки; можливості ремонту і післяпродажного обслуговування; відповідність продукції постачальника стандартам якості; а також можливість здійснення закупівель безпосередньо у виробників або оптових постачальників.

Поняття «розрахунки» та «заборгованість» тісно пов'язані з поняттям

«зобов'язання»: розрахунки виникають внаслідок зобов'язань, або зобов'язання виникають з розрахунків, а заборгованість є формою зобов'язання. Важливо визначити кожне з цих понять окремо та зрозуміти їхні взаємозв'язки. Зобов'язання мають широке охоплення, вони проникають в усі сфери діяльності підприємства і виникають з моменту ухвалення будь-якого рішення, проте не всі зобов'язання є дійсними. Якщо рішення про реалізацію зобов'язання передбачає обмін ресурсами і набуває юридичного оформлення, його можна вважати фінансовим зобов'язанням.

На рисунку 1.1 наведені умови визнання зобов'язань відповідно до П(с)БО 11 «Зобов'язання».

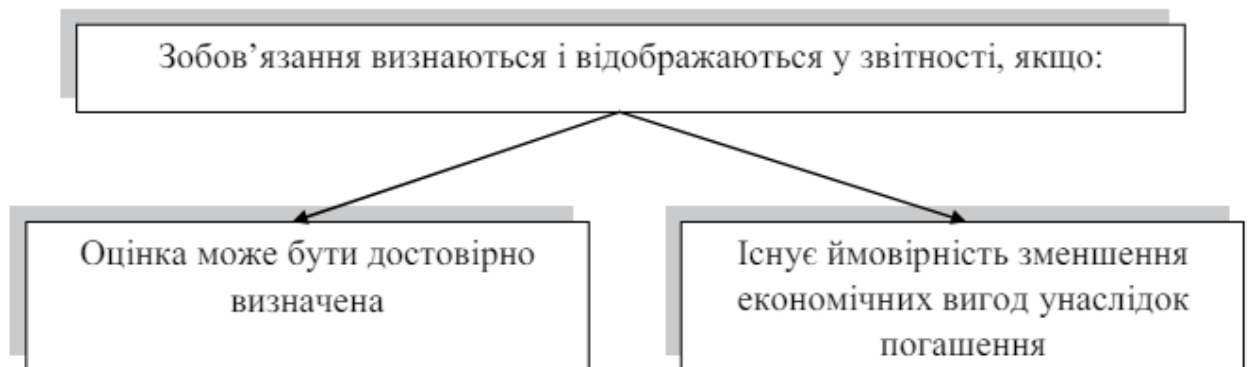

Рисунок 1.1 - Умови визнання зобов'язань

Джерело: складено автором на основі [56]

Якщо будь-яке зобов'язання на дату балансу не відповідає встановленим умовам, його слід виключити зі складу зобов'язань та списати з балансу. Кредиторська заборгованість включає не лише кошти, як правило, а й інші активи, наприклад, товарно-матеріальні цінності, що становлять зобов'язання за товарний кредит. З правового погляду, кредиторська заборгованість є особливою частиною активів підприємства, яка є предметом правових відносин між підприємством та його кредиторами.

Підприємство, яке має кредиторську заборгованість, має зобов'язання повернути або виплатити ці активи кредиторам, які мають право на їх вимогу. Таким чином, кредиторська заборгованість має подвійний юридичний характер:

вона є частиною майна підприємства на правах володіння або власності стосовно отриманих позичкових коштів або речей, і водночас вона представляє собою зобов'язання підприємства перед кредиторами, які мають право на стягнення цих активів [3].

Для забезпечення неперервності діяльності, суб'єкти господарювання користуються різноманітними джерелами фінансування, серед яких значне місце займає позиковий капітал, зокрема кредиторська заборгованість перед постачальниками та підрядниками. Це джерело фінансування є більш вигідним порівняно з короткостроковим кредитуванням у банках, що мотивує підприємства використовувати його.

Однак значна частка кредиторської заборгованості у структурі пасивів підприємства негативно впливає на його ліквідність і платоспроможність, а несвоєчасне погашення може призвести до сплати штрафних санкцій та негативно позначитися на іміджі суб'єкта господарювання.

Вчені різним чином визначають поняття кредиторської заборгованості. Наприклад, А. Б. Борисов розглядає її як грошові кошти, які тимчасово належать підприємству і підлягають поверненню фізичній або юридичній особі, що надала їх у позику або які вони невиклачені.

За висловами Ф.Ф. Бутинця та Л.Л. Горецької, кредиторська заборгованість представляє собою форму платежу за товари та послуги, отримані у процесі регулярних операцій підприємства, які використовуються для подальшої переробки або перепродажу. С.Ф. Голов та В.М. Костюченко вказують на те, що це суми, що нараховуються постачальникам за товари або послуги, куплені у них в кредит [14].

Г.О. Партин та А.Г. Загородній підкреслюють, що кредиторська заборгованість - це зобов'язання підприємства перед іншими юридичними та фізичними особами, що виникло внаслідок раніше здійснених дій (подій), оцінене в гривнях, щодо яких у підприємства існують зобов'язання з їх погашення в певний термін [44].

О.В. Лишиленко визначає кредиторську заборгованість як заборгованість

підприємства перед іншими суб'єктами підприємницької діяльності (постачальниками, підрядниками, покупцями) за отримані від них засоби та предмети праці, виконані роботи або отриману передоплату.

Н.М. Ткаченко стверджує, що це тимчасово залучені суб'єктом у власне користування грошові кошти, які підлягають поверненню юридичній або фізичній особі [55]

О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шулепова зауважують, що зобов'язання - це борги (заборгованість) підприємства, що виникають внаслідок придбання товарів і послуг у кредит або кредитів, які підприємство отримує для свого фінансування [41].

В.Ф. Палій та В.В. Палій описують зобов'язання як позиковий капітал, який необхідно повернути кредиторам у визначені терміни, зазвичай з урахуванням відсотків, встановлених угодами за його використання.

В.В. Дублей та М.М. Гуменюк, досліджуючи різні підходи до розуміння цих понять, прийшли до висновку, що зобов'язання - це правові відносини між сторонами, які мають документальне підтвердження, за яких одна сторона зобов'язується здійснити певну дію або утриматися від такої дії на користь іншого суб'єкта, а інший суб'єкт має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

О.Б. Чорненька пропонує визначати кредиторську заборгованість як результат правовідносин суб'єкта господарювання, що виникають з виконання певних дій одним суб'єктом на користь іншого суб'єкта, фізичної особи, держави, позабюджетного фонду стосовно передачі товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів чи інших активів, надання послуг або виконання робіт.

М.П. Хохлов та О.С. Корнієнко вважають, що кредиторська заборгованість - це грошові кошти, позичені підприємством у інших юридичних і фізичних осіб, оцінені у гривнях, за якими у підприємства є зобов'язання погашення у визначений строк [56].

О.Є. Майборода, І.П. Косарева, І.О. Корабейнікова розглядають кредиторську заборгованість як правові відносини між сторонами, які мають

документальне підтвердження тимчасового залучення підприємством у власне користування грошових коштів, що не належать підприємству. Також це може бути форма розрахунку за придбані товари і послуги [32].

О.Ф. Томчук погоджується з тим, що кредиторська заборгованість є різновидом комерційного кредиту, і вказує на її важливу роль у стабілізації фінансового стану підприємства.

Дослідження вітчизняної нормативної бази показало, що в Україні відсутній окремий регламент щодо суто кредиторської заборгованості, але використовується схоже за змістом поняття зобов'язань.

Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" та НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" розглядають зобов'язання як заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і очікується її погашення в майбутньому.

Цивільний кодекс України також визначає зобов'язання як правовідносини між боржником і кредитором, де боржник зобов'язується виконати певну дію або утриматися від неї на користь кредитора, який має право вимагати виконання цього обов'язку.

При вивченні кредиторської заборгованості часто порівнюють її з зобов'язаннями або боргами. Оглядаючи економічно-юридичне значення цих понять, можна зробити висновок, що вони не ідентичні. Зокрема, у Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 37 "Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи" наведені визначення різних видів зобов'язань:

"Зобов'язання - існуюче зобов'язання суб'єкта господарювання, що виникає в результаті минулих подій і очікується, що його погашення призведе до вибуття ресурсів суб'єкта господарювання, які містять у собі економічні вигоди".

"Юридичне зобов'язання - зобов'язання, що виникає внаслідок: а) контракту (внаслідок його явних чи неявних умов); б) законодавства; в) іншого законного акту".

"Конструктивне зобов'язання - зобов'язання, що виникає внаслідок дій суб'єкта господарювання, коли: а) суб'єкт господарювання вказав іншим сторонам,

що він приймає на себе певну відповідальність відповідно до практики, установлені його минулою діяльністю, публікованими політиками або чіткою поточною заявою".

б) в результаті цього, суб'єкт господарювання викликав обґрунтоване очікування у інших сторін, що він виконає ці зобов'язання».

4) «Умовне зобов'язання — це: а) можливе зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій і реальність якого підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих суб'єктом господарювання; б) існуюче зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки: – немає ймовірності, що вибуття ресурсів, що містять у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення зобов'язання; – суму зобов'язання не можна оцінити достатньо достовірно».

5) «Забезпечення — зобов'язання з невизначеним строком або сумою» [35].

Провівши аналіз наведених визначень, можна прийти до висновку, що категорія «зобов'язання» в широкому сенсі переважає категорію «кредиторська заборгованість», оскільки лише окремі види зобов'язань можуть бути віднесені до кредиторської заборгованості, а саме юридичні та конструктивні зобов'язання, тоді як умовні зобов'язання чи забезпечення кредиторською заборгованістю не враховуються.

Отже, можна зазначити, що дані терміни трактуються по-різному з юридичної та бухгалтерської точок зору: якщо в цивільному праві акцентується на сторонах операцій (боржник і кредитор), то в бухгалтерських стандартах цей аспект не є стільки значущим. Узагальнені визначення термінів "кредиторська заборгованість" та "зобов'язання" в роботах українських дослідників та нормативних документах подано в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 - Визначення дефініцій заборгованості у наукових дослідженнях та вітчизняних регламентах

Термін	Визначення	Джерело
1	2	3
Кредиторська заборгованість	грошові кошти, які тимчасово підпорядковані підприємству, фірмі, які підлягають поверненню юридичній або фізичній особі, у яких вони позичені і яким вони невикористані	А.Б. Борисов
Кредиторська заборгованість	форма розрахунку за товари та послуги, придбані під час регулярно повторюваних операцій підприємства та використовувані для переробки (як сировина) або для подальшого перепродажу	Ф.Ф.Бутинець, Л.Л. Горещька
Кредиторська заборгованість	суми, які нараховуються постачальникам за купівлю у них товарів або послуг в кредит	С.Ф. Голов, В.М. Костюченко
Кредиторська заборгованість	заборгованість підприємства іншим юридичним і фізичним особам, що виникла в результаті здійснених раніше дій (подій), оцінена в гривнях і щодо якої в підприємства існують зобов'язання її погашення в певний строк	Г.О. Партин, А.Г. Загородній
Кредиторська заборгованість	заборгованість підприємства перед іншими суб'єктами підприємницької діяльності (постачальниками, підрядниками, покупцями) за поставлені від них засоби і предмети праці, виконані роботи або отриману передоплату	О.В. Лишиленко
Кредиторська заборгованість	тимчасово залучені суб'єктом у власне користування грошові кошти, які підлягають поверненню юридичній або фізичній особі	Н.М. Ткаченко
Кредиторська заборгованість	результат правовідносин суб'єкта господарювання, який є наслідком вчинення певної дії одного суб'єкта до іншого суб'єкта господарювання, фізичної особи, держави, позабюджетного фонду щодо передачі ТМЦ, грошових коштів чи інших активів, надання послуг, виконання робіт, або дії законодавчо-нормативних документів (виникнення заборгованості з податків чи інших обов'язкових платежів перед бюджетом та позабюджетними цільовими фондами) та надає кредитору право вимоги	О.Б. Чорненька
Кредиторська заборгованість	позичені підприємством в інших юридичних і фізичних осіб грошові кошти, оцінені в гривнях, щодо яких у підприємства існують зобов'язання погашення у певний строк	М.П. Хохлов, О.С. Корнієнко
Кредиторська заборгованість	правові відносини між сторонами, які мають документальне підтвердження щодо тимчасового залучення підприємством у власне користування грошових коштів, які не належать підприємству, або це різновид комерційного кредиту, форма розрахунку за товари і послуги, які придбаються	О.Є. Майборода, І.П. Косарева, І.О. Корабейнікова
Кредиторська заборгованість	різновид комерційного кредиту, який виступає важливим фактором стабілізації фінансового стану підприємства	О.Ф. Томчук
Зобов'язання	борги (заборгованість) підприємства, які виникають внаслідок придбання товарів і послуг у кредит, або кредити, які підприємство отримує для свого фінансування	О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шулепова
Зобов'язання	позиковий капітал, який необхідно повернути кредиторам у встановлені терміни, як правило, з відсотками, які обумовлені договорами за його використання	В.Ф. Палій, В.В. Палій

Продовження табл. 1.1

1	2	3
Зобов'язання	правовідносини між сторонами, які мають документальне підтвердження та за яких одна сторона зобов'язується вчинити певну дію або утриматися від такої на користь іншого суб'єкта, а інший суб'єкт має	В.В. Дублей, М.М. Гуменюк

	право вимагати від боржника виконання його обов'язку	
Зобов'язання	правовідносини між сторонами, які мають документальне підтвердження та за яких одна сторона зобов'язується вчинити певну дію або утриматися від такої на користь іншого суб'єкта, а інший суб'єкт має право вимагати від боржника виконання його обов'язку	В.В. Дублей, М.М. Гуменюк
Зобов'язання	заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди	ЗУ «Про бух. облік та фін. звітність в Україні», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фін. звітності»
Зобов'язання	правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку	Цивільний кодекс України

Джерело: складено автором на основі [66]

У сучасній фінансовій практиці виділяють такі основні види кредиторської заборгованості, які відображені на рис. 1.2.

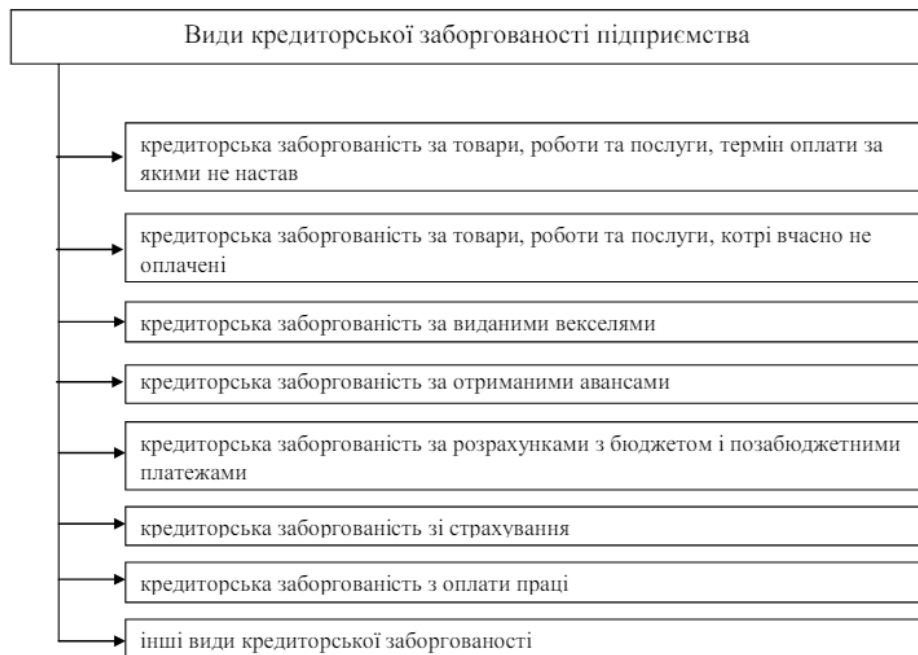

Рисунок 1.2 - Види кредиторської заборгованості підприємства

Джерело: складено автором на основі [33]

Серед поточних зобов'язань підприємств і організацій можна відзначити наступне [5]:

- борги за різними видами платежів до бюджету, включаючи податки із заробітної плати;

- зобов'язання з виплати зарплати штатному та нештатному персоналу, включаючи допомогу за тимчасовою непрацездатністю, стипендії аспірантам та учням;
- відрахування до Єдиного соціального внеску;
- авансові платежі, одержані від фізичних і юридичних осіб за продукцію, роботи або послуги;
- заборгованість перед постачальниками та підрядниками за матеріальні цінності, виконані роботи та надані послуги.

У сучасному господарюванні найпоширенішим видом кредиторської заборгованості є борги перед постачальниками та підрядниками за поставлені товари, виконані послуги та невчасно сплачені рахунки.

Таким чином, за результатами дослідження стверджується, що відсутність єдиного тлумачення терміну "кредиторська заборгованість", особливо у вітчизняних бухгалтерських стандартах, ускладнює ефективне управління фінансовими операціями з постачальниками та підрядниками.

1.2 Критерії визнання кредиторської заборгованості підприємства

Методика ведення бухгалтерського обліку зобов'язань в Україні описана в П(С)БО 11 "Зобов'язання" [47], а в міжнародній практиці використовуються МСБО 37 "Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи", МСБО 1 "Подання фінансових звітів", МСБО 10 "Події після звітного періоду", МСБО 12 "Податки на прибуток", МСБО 17 "Оренда", МСБО 19 "Виплати працівникам", МСБО 32 "Фінансові інструменти: подання" [11]. Результати порівняння вмісту національних та міжнародних бухгалтерських стандартів стосовно зобов'язань наведені у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 - Порівняння змісту національних та міжнародних стандартів з обліку зобов'язань

Ознака порівняння	Результат порівняння	
	П(С)БО 11	МСБО 37

Поняття	теперішня заборгованість суб'єкта господарювання, яка виникає в результаті минулих подій і погашення якої, за очікуванням, спричинить вибуття ресурсів із суб'єкта господарювання, котрі втілюють у собі економічні вигоди	
Визнання	зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення	забезпечення слід визнавати, якщо: 1) суб'єкт господарювання має теперішню заборгованість (юридичну чи конструктивну)
	економічних вигід у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду	внаслідок минулої події; 2) ймовірно, що вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення заборгованості; 3) можна достовірно оцінити суму заборгованості
Оцінка	1) довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю; 2) поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення; 3) непередбачені зобов'язання відображаються на позабалансових рахунках підприємства за обліковою оцінкою	сума юридичних або конструктивних зобов'язань має бути найкращою оцінкою видатків, необхідних заборгованості на дату балансу
Види	довгострокові, короткострокові і непередбачені	

Джерело: складено автором на основі [47]

Отже, підсумовуючи результати порівняння, варто зазначити, що поняття зобов'язань у міжнародних та національних стандартах бухгалтерського обліку є ідентичними. Однак між цими стандартами існують різниці, зокрема, у визнанні: в національних стандартах розглядається визнання зобов'язань, а в міжнародних - забезпечень. Згідно з МСБО 37, відображення таких забезпечень у балансі здійснюється з розподілом на довгострокові та короткострокові, тоді як в Україні цей розподіл відсутній.

Оцінка зобов'язань за П(С)БО та МСБО також відрізняється. Крім того, у міжнародних стандартах використовуються терміни, які не мають аналогів у національній практиці та відповідних П(С)БО. Зокрема, це стосується розрізнення у міжнародній бухгалтерській практиці юридичного та конструктивного зобов'язань: юридичне зобов'язання виникає внаслідок контракту (його явних чи

неявних умов) або законодавства, тоді як конструктивне виникає, коли суб'єкт господарювання:

- повідомляє іншим сторонам про свою відповідальність згідно з порядком, встановленим його попередньою практикою, опублікованими політиками або достатньо конкретною поточною заявою;
- створює обґрунтоване очікування в інших сторін щодо виконання цих зобов'язань [12].

Це відповідає результатам наукових досліджень [13], що показують, що в цивільному та господарському праві зобов'язання впливають з договору, незалежно від того, чи були вже виконані дії щодо нього. Проте, у бухгалтерському обліку зобов'язання не фіксуються до моменту початку виконання договору: першої поставки або оплати (передоплати). Крім того, облік пов'язаний з певними моментами в діяльності суб'єктів господарювання: наприклад, порушення умов договору призводить до застосування штрафних санкцій, що породжує нові зобов'язання в бухгалтерському обліку. У національній практиці застосування поняття юридичних зобов'язань призведе до необхідності введення додаткового активного рахунку "Укладені договори".

Щодо класифікації зобов'язань згідно з П(С)БО та МСБО, виокремлено основні групи: довгострокові, короткострокові і непередбачені. Однак у міжнародній практиці довгострокові і короткострокові зобов'язання відносять до фактичних, тобто таких, що впливають з договорів, контрактів або законодавства, і їхню вартість можна точно визначити. Непередбачені зобов'язання відносять до умовних - це неіснуючі, але потенційні зобов'язання, оскільки залежать від майбутніх подій, що можуть виникнути в результаті минулих подій [12].

Згідно з П(С)БО 11, непередбачене зобов'язання включає в себе такі аспекти:

Зобов'язання, яке може виникнути через минулі події, і існування якого стане очевидним лише у випадку відбуття або невідбуття однієї чи декількох майбутніх подій, що перебувають поза повним контролем підприємства.

Поточне зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається через те, що ймовірність використання ресурсів, які мають економічну

вигоду, для його погашення є низькою, або через неможливість точно визначити його суму. Інформація про непередбачені зобов'язання має бути відображена у примітках до фінансової звітності та містити короткий опис зобов'язання, його суму, невизначеність стосовно суми чи строку погашення, а також очікувану суму погашення зобов'язання іншими сторонами. Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку не надається визначення безнадійної або простроченої кредиторської заборгованості.

Згідно з підпунктом 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України, безнадійна заборгованість характеризується такими ознаками: а) заборгованість, що має позовну давність; г) прострочена більше ніж на 180 днів заборгованість особи, яка не перевищує максимального розміру вимог кредитора для порушення провадження у справі про банкрутство, або для фізичних осіб - заборгованість, яка не перевищує 50 відсотків мінімальної річної заробітної плати, встановленої на 1 січня звітного податкового року; ж) заборгованість, стягнення якої стало неможливим через дію непереборних обставин, таких як стихійні лиха або форс-мажорні обставини, підтвержені відповідно до законодавства; з) заборгованість суб'єктів господарювання, що були визнані банкрутами або припинені як юридичні особи внаслідок їх ліквідації відповідно до закону [45].

Отже, відповідно до Податкового кодексу України, безнадійна заборгованість, у тому числі кредиторська, визначається як заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких закінчився строк позовної давності (пункт а), або прострочена заборгованість (пункти г), або заборгованість, стягнення якої неможливо за інших обставин.

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку №1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", зобов'язання - це заборгованість підприємства, що виникає внаслідок минулих подій і очікується, що її погашення у майбутньому призведе до зменшення ресурсів підприємства, які мають економічну вигоду.

Пунктом 15 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 "Дохід" визначено, що доходом вважається сума зобов'язання, яке не підлягає погашенню.

Методичні засади формування інформації про зобов'язання в бухгалтерському обліку та її відображення у фінансовій звітності розглядаються у Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку №11 "Зобов'язання", затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 року №20 та зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 11 лютого 2000 року за №85/4306 (далі - П(С)БО №11).

Згідно з вимогами пункту 5 П(С)БО №11, якщо на дату складання балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу за звітний період.

З метою бухгалтерського обліку зобов'язання поділяються на довгострокові та поточні (пункт 6 П(С)БО №11). Поточні зобов'язання охоплюють, зокрема, поточну кредиторську заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, за товари, роботи, послуги, за розрахунками з бюджетом, зокрема, з податку на прибуток, зі страхування, з оплати праці, з учасниками, з внутрішніх розрахунків; короткострокові векселі, що видані (пункт 11 П(С)БО №11) [47].

Таким чином, відповідно до вищевикладеного, списання кредиторської заборгованості за товари з минулим строком позовної давності здійснюється одночасно з визнанням іншого операційного доходу за той період, у якому зобов'язання визнано таким, що не підлягає погашенню, з урахуванням податку на додану вартість, який був сплачений при придбанні товару.

Проте, використання цього стандарту супроводжується певними практичними труднощами, зокрема, коли йдеться про оцінку непередбачених зобов'язань. З одного боку, їх вартість визначається за обліковою оцінкою, а з іншого - її точне визначення не є можливим. Більш того, для оцінки суми або строку погашення, підприємству необхідно вкласти додаткові зусилля в аналіз джерел виникнення таких зобов'язань і визначення ризиків їх впливу на фінансовий стан підприємства. Така ж ситуація спостерігається і щодо оцінки забезпечень - зобов'язань з невизначеними сумами або строками погашення на дату балансу. Забезпечення використовується тільки для покриття тих витрат, для яких воно було створено, проте його оцінка не є достовірною і може бути визначена лише на

основі попередніх розрахунків.

Ця неузгодженість нормативно-правових актів щодо оцінки непередбачених зобов'язань та забезпечень негативно впливає на прийняття ефективних управлінських рішень. Для вирішення цієї проблеми пропонується введення міжнародних стандартів як обов'язкових не лише для суб'єктів господарювання, що мають суспільну важливість, а й для всіх юридичних осіб. Застосування міжнародних регламентів підвищить інвестиційну привабливість підприємства та допоможе зосередити увагу менеджменту не на узгодженні термінів, а на прийнятті ефективних управлінських рішень.

Аналіз та управління кредиторською заборгованістю стає надзвичайно важливим, оскільки ця складова значно впливає на поточні зобов'язання підприємства і має визначальний вплив на його платоспроможність і ліквідність.

Господарські взаємозв'язки вважаються необхідною умовою діяльності підприємства, оскільки вони гарантують безперервність постачання, неперервний процес виробництва та своєчасність відвантаження продукції (робіт, послуг).

В науковій літературі вже давно визначено основні економічні категорії та вивчено повністю економічну сутність розрахунків із постачальниками та підрядниками, їх значення, роль і місце в діяльності підприємства.

Для остаточного узгодження взаємовідносин і здійснення відповідних розрахункових операцій з постачальниками та підрядниками, підприємство повинно пройти процес відбору, який описано на рисунку 1.3, згідно з пропозиціями Е.Ф. Югаса.

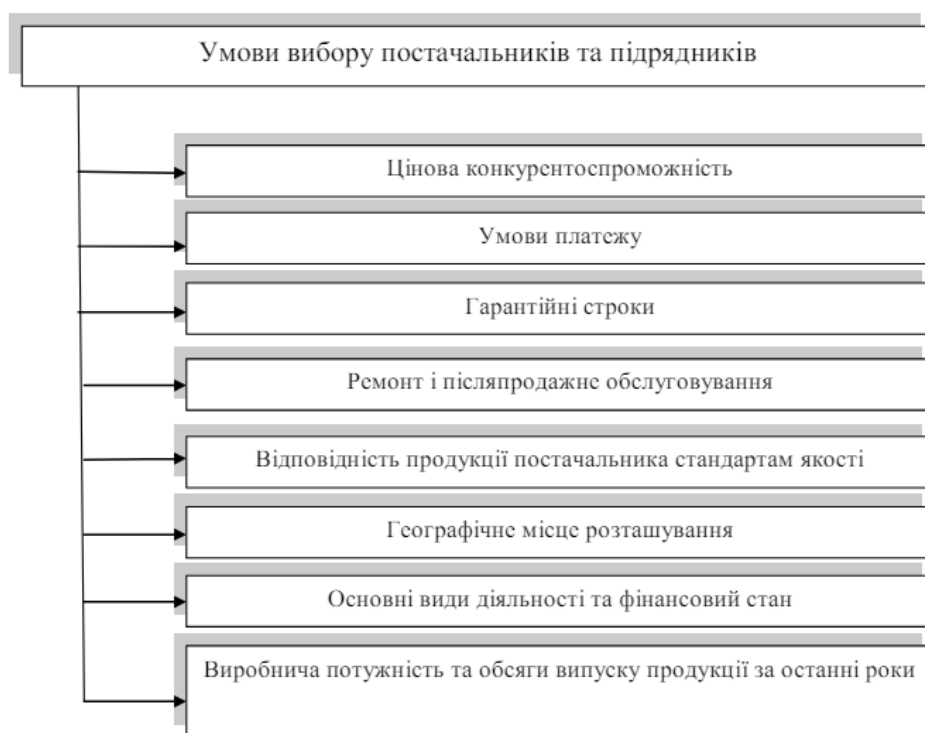

Рисунок 1.3 - Умови вибору постачальників та підрядників на підприємстві
Джерело: складено автором на основі [50]

Умови та методи розрахунків з постачальниками визначаються у господарських договорах, виконання яких призводить до виникнення поточних зобов'язань у підприємства – кредиторської заборгованості.

Господарські договори є ключовою основою для виникнення зобов'язань та головним інструментом здійснення товарно-грошових операцій у ринковій економіці. Перед тим як установлювати взаємовідносини та проводити розрахункові операції з постачальниками та підрядниками, підприємство повинно пройти процес пошуку.

Статтею 264 Господарського кодексу України передбачено, що постачання матеріальних та технічних ресурсів, а також збут продукції виробничого і народного споживання, як з власного виробництва, так і придбаної у інших суб'єктів господарювання, здійснюється шляхом укладення договорів купівлі-продажу [17].

Договір - це правовий документ, що фіксує згоду двох або більше сторін, спрямовану на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

Договір купівлі-продажу - це угода, в якій встановлюються всі умови та

розрахунки, що обумовлені для обох сторін.

При укладенні договору з постачальниками та підрядниками виникає юридичне зобов'язання, яке поки що не відображається у бухгалтерському обліку та балансі. Його відображення в обліку розпочнеться, коли суб'єкти господарювання, що уклали договір, перейдуть до виконання взятих на себе обов'язків та при умові відповідності вимогам П(с)БО 11 "Зобов'язання": оцінка зобов'язання повинна бути достовірно визначена, існуватиме ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок погашення зобов'язання. У випадку невиконання укладеного договору така ситуація може призвести до штрафних санкцій. Це зобов'язання також має бути відображене у бухгалтерському обліку.

Підряд - це угода, за якою одна сторона (підрядник) зобов'язується під свою відповідальність виконати за завданням другої сторони (замовника) певну роботу з використанням власних матеріалів або матеріалів замовника за певну плату. Оплачується лише готовий результат, який передається замовникові.

Підрядники - це спеціалізовані підприємства або фізичні особи, що виконують будівельно-монтажні роботи під час спорудження об'єктів на підставі договорів підряду на капітальне будівництво[55].

Розрахунки з постачальниками та підрядниками можуть здійснюватися у різних формах, таких як готівкові операції, безготівкові трансакції або за допомогою зарахування взаємних вимог на підставі первинних документів, таких як накладні, товарно-транспортні накладні, акти приймання-передачі виконаних робіт (наданих послуг), податкові накладні або виписки з банку.

Визнання зобов'язань покупця перед постачальниками відбувається в момент переходу права власності на отримані активи. Це означає, що кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги повинна бути відображена у бухгалтерському обліку лише у випадку виконання таких умов: по-перше, коли отримано вигоди й ризики, пов'язані з правом власності на придбані активи від постачальників; по-друге, коли постачальники не контролюють подальше управління активами; по-третє, коли суму зобов'язань перед постачальниками

можна достовірно визначити.

Ефективна система розрахунків із постачальниками та підрядниками залежить від платіжної дисципліни покупця, вибраного платіжного інструменту та оперативного контролю за станом розрахунків. Правильно налаштована система розрахунків на підприємстві має значний вплив на зобов'язання та фінансовий стан підприємства в цілому.

Погашення зобов'язань перед постачальниками та підрядниками за отримані від них активи може здійснюватися двома способами:

Безготівковим шляхом, що включає використання таких форм платіжних інструментів, як платіжні доручення, платіжні-вимоги доручення, розрахункові чеки, акредитиви та векселі.

Готівковим способом, при якому сума платежу з одним контрагентом протягом дня за одним або кількома платіжними документами не перевищує встановлену граничну величину (10 000 грн.). При цьому кількість підприємств (підприємців), з якими здійснюються готівкові розрахунки, протягом дня не обмежується.

Відображення цих операцій у бухгалтерському обліку регулюється Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку (МСБО) 13 "Подання поточних активів і поточних зобов'язань".

При оцінці заборгованості перед постачальниками та підрядниками (відповідно до міжнародних та національних вимог) необхідно враховувати наступні вимоги: існує ймовірність зменшення економічних вигід унаслідок погашення цієї заборгованості; оцінка може бути достовірно визначеною.

Щодо оцінки заборгованості перед постачальниками та підрядниками, існують певні відмінності. Згідно з П(с)БО 11, ці зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення, але МСБО 13 підкреслює використання різних видів оцінок для визначення балансової вартості, таких як історична собівартість, поточна собівартість, вартість розрахунку (платежу), теперішня вартість, справедлива вартість.

Для правильної організації розрахунків необхідно строго дотримуватися

фінансової дисципліни та своєчасно оплачувати борги у зобов'язаннях. Будь-яке затримання оплати за отримані матеріальні цінності або невчасне надходження коштів за реалізовану продукцію та послуги може призвести до фінансових труднощів у веденні господарства.

Розрахункові взаємовідносини між постачальниками та підрядниками формуються в процесі господарської діяльності підприємств. Одночасно з цим формується інформаційна база документів, таких як договори купівлі-продажу товарно-матеріальних цінностей, договори підряду на виконання різних робіт, товарно-транспортні накладні, податкові накладні, рахунки-фактури, зовнішньоекономічні договори купівлі-продажу, вантажномитні декларації та інші.

У ході господарської діяльності підприємства можуть виникати ситуації, які призводять до невчасного виконання або повного припинення здійснення зобов'язань. Такими обставинами можуть бути тимчасова або стійка фінансова нестабільність, банкрутство або надзвичайні події. Це означає, що під час проведення розрахунків з постачальниками та підрядниками в обліку можуть виникати як дебіторські заборгованості (у разі передоплати), так і кредиторські заборгованості (при інших формах оплати або вирівнюванні зобов'язань). Вчасна перевірка розрахунків з постачальниками та підрядниками, запобігання простроченню кредиторських зобов'язань має бути головним пріоритетом у організації бухгалтерського обліку.

Висновки до розділу 1

В ході дослідження було виявлено, що розбіжності в трактуванні терміну "кредиторська заборгованість", зокрема, у національних бухгалтерських стандартах, ускладнюють ефективне управління розрахунками із постачальниками та підрядниками.

Розрахунки з постачальниками та підрядниками є ключовим компонентом у складній механіці діяльності будь-якого підприємства. Тому вивченню цієї сфери слід приділяти велику увагу, оскільки від ухвалених рішень залежить доля та

перспективи розвитку підприємства. Для розширення ринку збуту та приваблення нових реалізаторів продукції необхідна ефективна політика управління кредиторською заборгованістю. Впровадження аналітичних документів допоможе вдосконалити облік кредиторської заборгованості на підприємстві шляхом забезпечення контролю своєчасності розрахунків за кожною поставкою товарів та матеріалів, що, в свою чергу, підвищить рівень платіжної дисципліни підприємства. Для вирішення щоденних проблем, які стикається управлінський персонал підприємства, потрібна різноманітна інформація: скільки потрібно закупити виробничих ресурсів, як приймати нові замовлення тощо. Інформація також необхідна для ухвалення стратегічних рішень, які визначають майбутнє підприємства, включаючи інвестиції у різноманітні проекти.

2 АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПРАТ «МИРГОРОДСЬКИЙ ЗАВОД МІНЕРАЛЬНИХ ВОД»

2.1 Аналіз діяльності та облікової політики ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" є одним з провідних та відомих виробників у країні з бездоганною репутацією, вже працює протягом багатьох років. Підприємство володіє сучасним обладнанням, що засвідчене акредитацією за міжнародними стандартами, та визнане одним із найкращих в країні.

Основні сфери діяльності ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" включають наступне:

- Проведення геологічного вивчення підземних вод, промислова розробка та проведення науково-дослідних робіт;
- Розвідка та експлуатація родовищ підземних вод, промисловий розлив;
- Добування води;
- Виробництво безалкогольних напоїв, що охоплює всі етапи технологічного процесу, включаючи фасування, пакування, зберігання та транспортування.

Місія ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" полягає в запровадженні та збереженні високих стандартів якості виробництва мінеральних і питних вод та обслуговування споживачів, керуючись принципами точності, чесності та відповідальності, які є основою його діяльності. Інформація про підприємство наведена в таблиці 2.1.

ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" було створено з метою здійснення підприємницької діяльності у галузі виробництва, торгівлі та послуг.

Це підприємство є одним із небагатьох вітчизняних виробників мінеральної води, яке розробило та впровадило систему управління якістю відповідно до

міжнародних стандартів ISO 9000:2000. Сертифікат, який підтверджує цю відповідність, був отриманий у літній період 2001 року. Крім високої якості продукції, цей сертифікат гарантує високу кваліфікацію керівництва та персоналу підприємства.

Таблиця 2.1 - Відомості про ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

Відомості про підприємство	
Код за ЄДРПОУ:	00382651
Повне найменування:	Приватне акціонерне товариство «Миргородський завод мінеральних вод»
Скорочене найменування (згідно Статуту):	ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»
Юридична адреса:	37600, Україна, Полтавська область, м.Миргород, вул. Мінзаводська, 1
Керівник:	Генеральний директор – Кряжев Костянтин Юрійович
Державна реєстрація (дата реєстрації):	17.06.1994
Розмір статутного капіталу (грн.):	21 474 022,50
Види діяльності:	1.07 Виробництво безалкогольних напоїв; виробництво мінеральних вод та інших вод, розлитих у пляшки 10.86 Виробництво дитячого харчування та дієтичних харчових продуктів 36.00 Забір, очищення та постачання води 46.34 Оптова торгівля напоями 47.25 Роздрібна торгівля напоями в спеціалізованих магазинах 49.41 Вантажний автомобільний транспорт 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах 72.19 Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук

Джерело: складено автором на основі [43]

Наказом № 251 від 29 грудня 2018 року була затверджена облікова політика компанії. Відповідальність за ведення бухгалтерського, податкового та управлінського обліку в компанії покладається на відповідну службу, яка очолюється головним бухгалтером. Згідно з політикою, компанія зобов'язана складати місячну, квартальну та річну звітність. Для обліку господарської діяльності застосовується програма 1С Підприємство. Метод нарахування

амортизації - прямолінійний. Метод оцінки вартості запасів - середньозважена періодична вартість.

ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" було засновано у 1927 році. 30 грудня 1974 року були введені в експлуатацію нові виробничі потужності заводу, оскільки старі вичерпали свій ресурс.

У початку 1990-х років підприємство зіткнулося з труднощами, і переломним моментом став 1994 рік, коли завод був викуплений трудовим колективом і перетворений на товариство з обмеженою відповідальністю.

ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" створив найбільш чітку організаційну структуру управління підприємством: лінійно-функціональну структуру, що базується на принципі єдності завдань, сформульованому А. Файоном. Ця структура є найбільш поширеним типом бюрократичної структури і характеризується високим рівнем горизонтальних і вертикальних зв'язків та обмеженим залученням нижчих рівнів управління до прийняття рішень. Менеджери в цій системі поділяються на лінійних та функціональних керівників.

Виробнича структура ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" включає в себе виробничі цехи, допоміжні підрозділи та обслуговуючі господарства.

Відповідно до штатного розкладу, організаційна структура ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" складається з відділів, кожен з яких виконує свої функціональні обов'язки та розв'язує завдання у відповідних сферах:

- Апарат генерального директора
- Відділ кадрів
- Бухгалтерія
- Відділ інформаційних технологій
- Служба охорони праці
- Адміністративний департамент
- Економічна група
- Відділ якості
- Міністерство охорони здоров'я

- Вимірювальна лабораторія
- Технічні служби
- Міністерство енергетики
- Головний механічний цех
- Виробництво
- Лінія розливу в 5-галонні пляшки
- Логістичні послуги
- Відділ розвідки
- Відділ експлуатації навантажувачів
- Склад виробничого обладнання

ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" не має афілійованих компаній, філій, представництв або інших самостійних організацій. Початковий аналіз обсягів виробництва продукції ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" є доцільним (див. табл. 2.2).

Таблиця 2.2 - Обсяги виробництва продукції ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017 - 2021 рр.

Продукція	Вироблено, кількість (тис. дал)				
	2017	2018	2019	2020	2021
Води натуральні мінеральні негазовані	2343,1	2007,7	176,6	0,0	187,2
Води натуральні мінеральні газовані	9201,0	10145,9	11036,4	10488,0	11117,3
Води мінеральні та газовані, непідсолоджені	11544,1	12153,6	11213,0	10488,0	11117,3
Води непідсолоджені й неароматизовані інші; лід та сніг (крім мінеральних та газованих вод)	14268,9	14814,5	14118,5	13391,1	14194,6

Джерело: складено автором на основі [43]

Велике значення при аналізі результатів діяльності підприємства має показник обсягів виробництва, в свою чергу ритмічність виробництва продукції та її реалізацію. Наглядно можна спостерігати за змінами у обсязі виробництва різних видів води ПРАТ «Миргородський завод мінеральних вод» на рис. 2.1 Аналіз фінансового стану ґрунтується на розрахунку та порівнянні даних фінансової звітності та бухгалтерського обліку, значної кількості показників та коефіцієнтів

(Додатки А-Д).

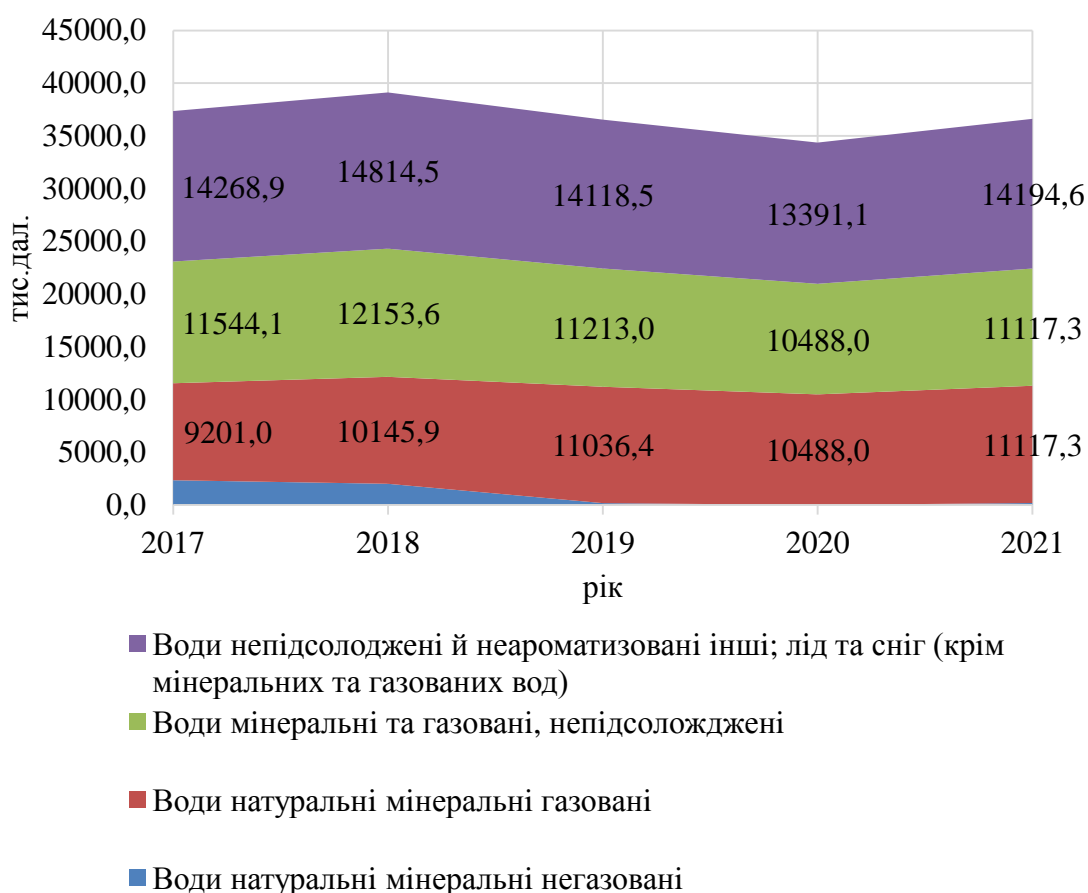

Рисунок 2.1 - Обсяги виробництва продукції ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017 - 2021 рр.

Джерело: складено автором на основі [43]

Для проведення аналізу динаміки та структури активів і джерел фінансування підприємства складається аналітичний баланс, який подано для ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" (див. табл. 2.3). Протягом розглянутих років спостерігається переважання оборотних активів у структурі загальних активів ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод". Протягом періоду 2019-2021 років частка оборотних активів перевищує 60 відсотків, зокрема через дебіторську заборгованість (рис. 2.2).

Таблиця 2.3 - Аналіз динаміки та структури активів та пасивів ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017 - 2021 рр.

Показники	на 31.12.2017 р		на 31.12.2018 р		на 31.12.2019 р		на 31.12.2020 р		на 31.12.2021 р	
	тис.грн	Структура, %	тис.грн.	Структура, %	тис.грн.	Структура, %	тис.грн.	Структура, %	тис.грн.	Структура, %
Активи										
Необоротні активи	144398	48,38	159680	56,68	133080	31,90	126839	38,04	109 275	32,02
Оборотні активи	154095	51,62	122051	43,32	284132	68,10	206563	61,96	231977	67,98
- запаси	29863	10,00	35843	12,72	27401	6,57	34622	10,38	34193	10,02
- дебіторська заборгованість	121857	40,82	84034	29,83	238828	57,24	148282	44,48	157797	46,24
- грошові кошти	1529	0,51	1114	0,40	17903	4,29	23659	7,10	39987	11,72
- інші оборотні активи	846	0,28	1060	0,38	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Загальні активи	298493		281731	43,32	417212	68,10	333402	61,96	341 252	67,98
Пасиви										
Власний капітал	218128	73,08	257587	91,43	325608	78,04	303857	91,14	313863	91,97
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	0	0,00	0	0,00	1006	0,24	2142	0,64	969	0,28
Поточні зобов'язання	80365	26,92	24144	8,57	90598	21,72	27403	8,22	26420	7,74
- кредиторська заборгованість	80329	26,91	24071	8,54	90551	21,70	27345	8,20	21672	6,35
- інші поточні зобов'язання	36	0,01	73	0,03	47	0,01	58	0,02	4748	1,39
Загальні пасиви	298493		281731		417212		333402		341252	

Джерело:

складено

автором

на

основі

[43]

Таблиця 2.4 - Зміни обсягів активів та пасивів ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017-2021 рр.

Показники	Абсолютне відхилення, тис.грн.				Відносне відхилення, %			
	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020
Активи								
Необоротні активи	15282	-26600	-6241	-17 564	10,58	-16,66	-4,69	-13,85
Оборотні активи	-32044	162081	-77569	25 414	-20,79	132,80	-27,30	12,30
- запаси	5980	-8442	7221	-429	20,02	-23,55	26,35	-1,24
- дебіторська заборгованість	-37823	154794	-90546	9 515	-31,04	184,20	-37,91	6,42
- грошові кошти	-415	16789	5756	16 328	-27,14	1507,09	32,15	69,01
- інші оборотні активи	214	-1060	0	0	25,30	-100,00		
Загальні активи	-16762	135481	-83810	7 850	-5,62	48,09	-20,09	2,35
Пасиви								
Власний капітал	39459	68021	-21751	10 006	18,09	26,41	-6,68	3,29
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	0	1006	1136	-1 173	-		112,92	-54,76
Поточні зобов'язання	-56221	66454	-63195	-983	-69,96	275,24	-69,75	-3,59
- кредиторська заборгованість	-56258	66480	-63206	-5 673	-70,03	276,18	-69,80	-20,75
- інші поточні зобов'язання	37	-26	11	4 690	102,78	-35,62	23,40	8086,21
Загальні пасиви	-16762	135481	-83810	7 850	-5,62	48,09	-20,09	2,35

Джерело: складено автором на основі [43]

З 2018 року спостерігається скорочення необоротних активів, на 16,7% у 2019 році, 4,7% у 2020 р. та 13,8% у 2021 році. У 2019 році відбулось значне збільшення обсягів загальних активів, за рахунок зростання обсягів оборотних активів на 132,8% порівняно з 2018 роком. Ці зміни вказують на те, що для підтримки поточного рівня активності потрібно менше ресурсів.

Збільшення обсягу активів свідчить про підвищення рівня економічного потенціалу компанії, її ваги на ринку і навпаки. Зміни в основних засобах мають безпосередній вплив на загальний обсяг активів компанії, оскільки на основні

засоби припадає більша частина ресурсів, необхідних для управління компанією.

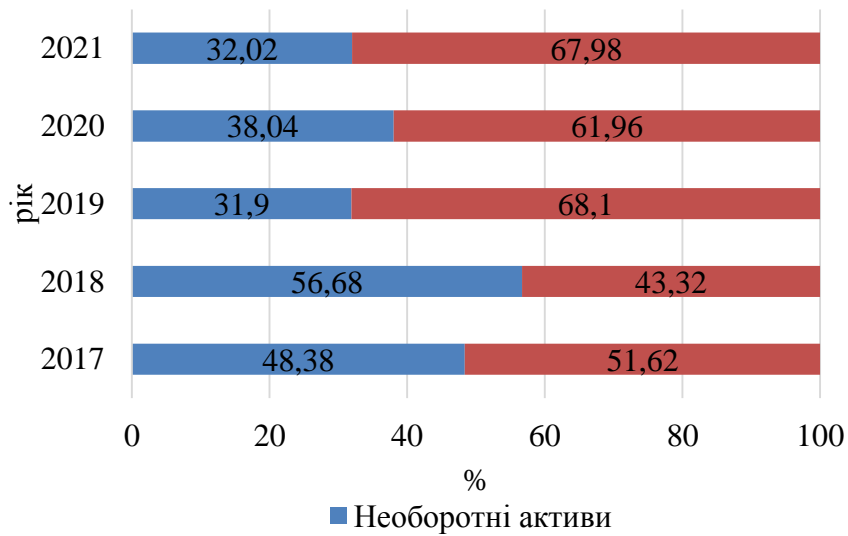

Рисунок 2.2 - Структура активів ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2018-2021 рр.,%

Джерело: складено автором на основі [43]

Наглядно зменшення обсягів необоротних активів та збільшення оборотних активів показано на рис.2.3

Рисунок 2.3 - Обсяги активів ПРАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017-2021 рр.

Джерело: складено автором на основі [43]

Щодо структури пасивів підприємства, значну частину пасивів становить власний капітал, у 2017 це 73,1%, у 2019 – 78,%, за всіх інші аналізовані роки,

частка власного капіталу у структурі пасивів перевищує 90%. А це говорить про ступінь фінансової самостійності підприємства, а також про ступінь кредитоспроможності підприємства.

На рисунку 2.4. наведена динаміка кредиторської заборгованості ПРАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017 - 2021 роки.

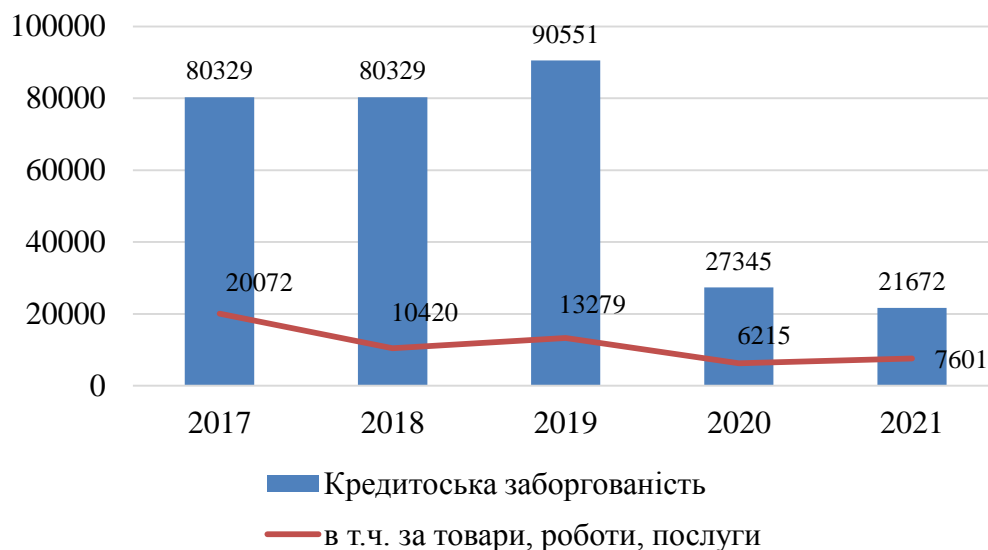

Рисунок 2.4 – Динаміка кредиторської заборгованості ПРАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017-2021 рр.

Джерело: складено автором на основі [43]

З огляду на наведені дані обсяг кредиторської заборгованості протягом аналізованого періоду на підприємстві зменшується, в т.ч. і зменшується обсяг коедиторської заборгованості за товари, роботи, послуги.

Також доцільно провести аналіз звіту про фінансові результати ПРАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017 - 2021 роки, основні показники звіту наведено у табл. 2.5.

Упродовж аналізованих років, відсутня тенденція до збільшення чи зменшення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг ПРАТ «Миргородський завод мінеральних вод»).

Варто звернути увагу на показник у 2019 році. Чистий дохід від реалізації продукції зріс на 11,7%, собівартість реалізованої продукції

Таблиця 2.5 - Основні фінансові показники діяльності ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017-2021 рр.

Показники	Роки					Абсолютне відхилення, тис.грн.				Відносне відхилення, %			
	2017	2018	2019	2020	2021	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	366338	449597	502001	389687	400118	83 259	52 404	-112 314	10 431	22,7	11,7	-22,4	2,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	319571	370237	341996	301843	305798	50 666	-28 241	-40 153	3 955	15,9	-7,6	-11,7	1,3
Валовий прибуток (збиток)	46767	79360	160005	87844	94320	32 593	80 645	-72 161	6 476	69,7	101,6	-45,1	7,4
Інші операційні доходи	3191	8290	36815	9187	3583	5 099	28 525	-27 628	-5 604	159,8	344,1	-75,0	-61,0
Адміністративні витрати	13497	18265	22996	22631	25039	4 768	4 731	-365	2 408	35,3	25,9	-1,6	10,6
Витрати на збут	12428	12770	14680	14042	15017	342	1 910	-638	975	2,8	15,0	-4,3	6,9
Інші операційні витрати	5464	8134	15117	1997	9761	2 670	6 983	-13 120	7 764	48,9	85,8	-86,8	388,8
Фінансовий результат від операційної діяльності	18569	48481	144027	58361	48086	29 912	95 546	-85 666	-10 275	161,1	197,1	-59,5	-17,6
Інші фінансові доходи	0	0	41	21	1102	0	41	-20	1 081	-	-	-48,8	5 147,6
Інші доходи	303	289	506	862	346	-14	217	356	-516	-4,6	75,1	70,4	-59,9
Фінансові витрати	128	0	149	329	404	-128	149	180	75	-100,0	-	120,8	22,8
Інші витрати	57	564	42	5716	0	507	-522	5 674	-5 716	889,5	-92,6	13 509,5	-100,0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-3365	-8747	-26167	-9933	-9141	-5 382	-17 420	16 234	792	159,9	199,2	-62,0	-8,0
Чистий фінансовий результат	15322	39459	118216	43266	39989	24 137	78 757	-74 950	-3 277	157,5	199,6	-63,4	-7,6
Елементи операційних витрат													
Матеріальні витрати	258730	303331	264529	218465	231430	44 601	-38 802	-46 064	12 965	17,2	-12,8	-17,4	5,9
Витрати на оплату праці	26700	34817	42039	49956	50500	8 117	7 222	7 917	544	30,4	20,7	18,8	1,1
Відрахування на соціальні заходи	5541	7065	8582	10277	10244	1 524	1 517	1 695	-33	27,5	21,5	19,8	-0,3
Амортизація	27348	29380	33727	30610	23357	2 032	4 347	-3 117	-7 253	7,4	14,8	-9,2	-23,7
Інші операційні витрати	31284	31561	36089	34589	35486	277	4 528	-1 500	897	0,9	14,3	-4,2	2,6
Всього операційних витрат	349603	406154	384966	343897	351017	56 551	-21 188	-41 069	7 120	16,2	-5,2	-10,7	2,1

Джерело:

складено

автором

на

основі

[43]

скоротилась на 7,6%, в результаті валовий прибуток склав 160005 тис. грн, а це вдвічі більше ніж за попередній рік. Також значне зростання було інших операційних доходів на 344,1% порівняно з 2018 роком. Унаслідок фінансовий результат від операційної діяльності склав 144027 тис.грн., а це на 197,1% більше ніж у попередньому році. У 2020 році відбулося значне скорочення показників. Наглядно обсяги основного фінансового результату діяльності підприємства можна спостерігати на рис.2.5.

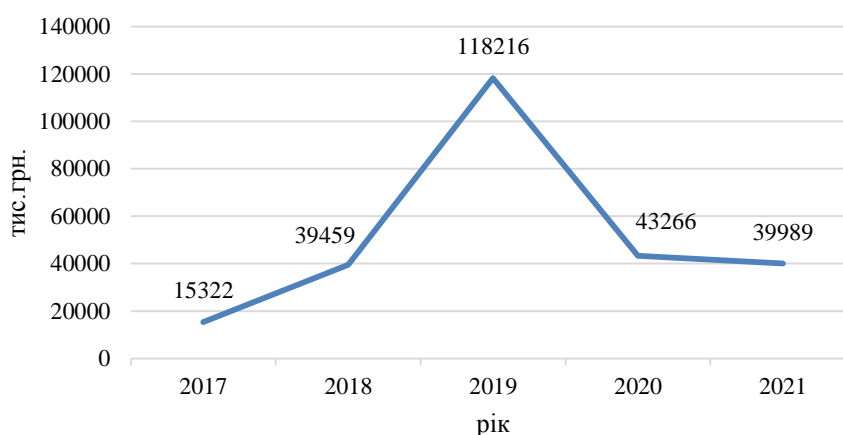

Рисунок 2.5 - Обсяги чистого фінансового результату ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017-2021 рр.

Джерело: складено автором на основі [43]

Собівартість продукції є ключовим показником для оцінки економічної діяльності підприємства. Вона визначає нижню межу для встановлення цін на товари і забезпечує необхідний рівень прибутку для збереження виробництва. Підприємства не можуть продавати продукцію за ціною, нижчою за її собівартість.

Аналіз собівартості використовується для різних цілей [25, с. 306]:

- оцінки ефективності діяльності підприємств та виробничих підрозділів;
- управління ефективністю використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів;
- визначення ефективності впровадження нових технологій та техніки;
- розроблення ціноутворення на продукцію;

- оцінки економічної доцільності та прибутковості різних видів виробництва.

Кожне підприємство прагне знизити собівартість своєї продукції для збільшення прибутку.

Зниження собівартості виробництва залежить від різних чинників, серед яких ключові [25, с. 318]:

- удосконалення технологічних процесів (модернізація устаткування, застосування нових технологій, автоматизація робочих операцій, використання нових матеріалів);
- покращення організації виробництва та робочих процесів (розвиток спеціалізації виробництва);
- зміни в обсязі та структурі продукції (зменшення постійних витрат, перегляд структури асортименту);
- вплив галузевих та інших факторів.

Отже, проведемо аналіз собівартості продукції ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»(див. табл. 2.6).

Таблиця 2.6 - Вихідні дані для аналізу собівартості продукції на ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

Показник	Рік				
	2017	2018	2019	2020	2021
Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	366338	449597	502001	389687	400 118
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	319571	370237	341996	301843	305 798
Витрати на 1 грн. чистого доходу	0,87	0,82	0,68	0,77	0,76

Джерело: складено автором на основі [43]

За аналізовані роки на підприємстві» відсутня стабільна тенденція до зменшення собівартості, як могло би бути, але є позитивні зміни, витрати на 1 грн. чистого доходу скоротились з 0,87 у 2017 році до 0,76 у 2021 році порівнюючи показник 2021 року з показником 2017 року, а це майже на 15 відсотків.

Наглядно обсяги виручки від реалізації продукції та собівартості реалізованої продукції можна спостерігати на рис.2.6.

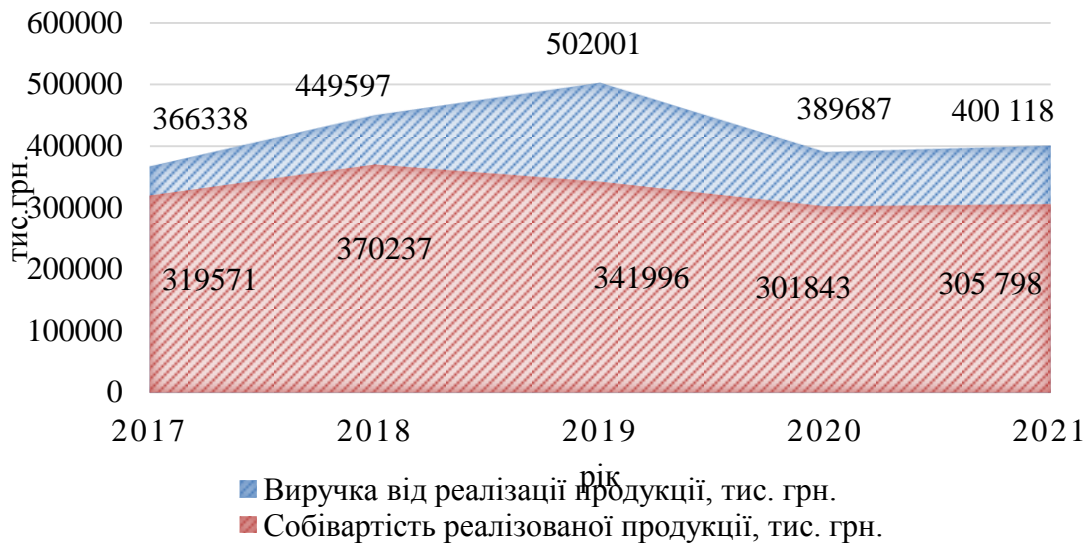

Рисунок 2.6 - Обсяги виручка від реалізації продукції та собівартість реалізованої продукції ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017-2021 рр.

Джерело: складено автором на основі [43]

Варто звертати увагу на динаміку змін обсягів чистого доходу від реалізації продукції та собівартості продукції протягом аналізованих років (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 - Зміни обсягів чистого доходу від реалізації продукції та собівартості продукції ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017-2021 рр.

Показник	Абсолютне відхилення, +/-				Відносне відхилення, %			
	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020
Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	83259,00	52404,00	-112314,00	10431,00	22,73	11,66	-22,37	2,68
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	50666,00	-28241,00	-40153,00	3955,00	15,85	-7,63	-11,74	1,31
Витрати на 1 грн. чистого доходу	-0,05	-0,14	0,09	-0,01	-5,60	-17,27	13,70	-1,33

Джерело: складено автором на основі [43]

Виробничі витрати слугують показником ефективності господарської

діяльності та виробництва на підприємстві. Динаміка витрат відображає стратегію управління витратами та операційний потенціал підприємства щодо виробництва конкретних продуктів або видів діяльності. Аналіз витрат у системі управління є джерелом інформації для прийняття управлінських рішень щодо стратегій витрат. Також важливою є кількість працівників на ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» та витрати на їх оплату (див. табл. 2.8).

Таблиця 2.8 - Чисельність працівників та середньомісячна заробітна плата ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017-2021 рр.

Показник	Рік				
	2017	2018	2019	2020	2021
Середня чисельність працівників, осіб	289	281	265	273	278
Витрати на оплату праці, тис.грн	26700,0	34817,0	42039,0	49956,0	50500,0
Середньомісячна заробітна плата одного працівника, тис.грн.	7,7	10,3	13,2	15,2	15,1

Джерело: розраховано на основі форм фінансової звітності підприємства[43].

Динаміка середньомісячної заробітної плати зображена на рис.2.7

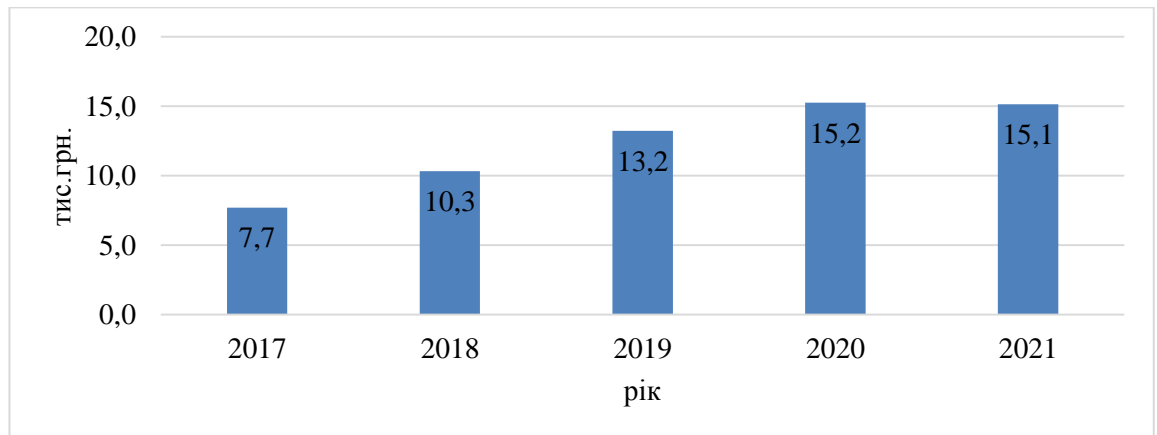

Рисунок 2.7 - Середньомісячна заробітна плати працівників ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017-2021 рр.

Джерело: складено автором на основі [43]

У 2021 році середньооблікова чисельність штатних працівників складала 278 осіб, і порівняно з попередніми роками зміни у цьому показнику не були значними. Фонд оплати праці за звітний період становив 50500,00 тис. грн. У порівнянні з попереднім звітним роком, у 2021 році фонд оплати праці збільшився лише на 1,1%, що відрізняється від попереднього тренду зростання витрат на

оплату праці з 2017 по 2020 рік. Наприклад, у 2018 році витрати зросли на 30,4%, а у 2020 році - на 18,8% (див. табл. 2.9).

Таблиця 2.9 - Зміни у чисельності працюючих та заробітній платі на ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017-2021 рр.

Показник	Абсолютне відхилення, +/-				Відносне відхилення, %			
	2018/ 2017	2019/ 2018	2020/ 2019	2021/ 2020	2018 /2017	2019 /2018	2020 /2019	2021 /2020
Середня чисельність працівників, осіб	-8	-16	8	5	-2,8	-5,7	3	1,8
Витрати на оплату праці, тис.грн	8117	7222	7917	544	30,4	20,7	18,8	1,1
Середньомісячна заробітна плата одного працівника, тис.грн.	2,6	2,9	2	-0,1	34,1	28	15,4	-0,7

Джерело: розраховано на основі форм фінансової звітності підприємства[24].

Давайте проведемо оцінку використання фінансових ресурсів підприємства за допомогою аналізу показників ділової активності. Ділова активність виражається у збільшенні економічного потенціалу підприємства або підвищенні ефективності його використання. При оцінці результатів підприємницької діяльності розумно розрахувати та проаналізувати ключові показники ділової активності ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод», які наведено в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 - Показники ділової активності ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017-2021 рр.

Показники	Роки					Абсолютне відхилення, +/-			
	2017	2018	2019	2020	2021	2018/ 2017	2019/ 2018	2020/ 2019	2021/ 2020
Коефіцієнт оборотності активів	1,67	1,55	1,43	1,04	1,19	-0,12	-0,11	-0,40	0,15
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	2,78	3,26	2,48	1,59	1,82	0,47	-0,78	-0,89	0,24
Коефіцієнт оборотності запасів	12,85	13,69	15,96	12,57	11,63	0,84	2,28	-3,40	-0,94
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,56	1,89	1,72	1,24	1,30	0,33	-0,17	-0,48	0,06

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства [43]

З таблиці 2.10 видно, що коефіцієнт оборотності активів на ПРАТ «Миргородський завод мінеральних вод» має стабільну тенденцію до зниження, з 1,67 у 2017 році до 1,04 у 2020 році. Важливо зазначити, що цей коефіцієнт є одним з ключових показників ефективності використання капіталу і відображає швидкість переходу від виробничих запасів до готової продукції, а також швидкість конвертації продукції в грошові кошти.

Така динаміка свідчить про неефективне використання активів на розглянутому підприємстві. Оборотні активи підприємства за звітний період (2021 рік) здійснюють 1,82 обороту. Треба також відзначити, що протягом трьох років з 2018 по 2020 рік цей показник має негативну тенденцію. У зв'язку з цим, якщо на продукцію ПРАТ «Миргородський завод мінеральних вод» є попит, і її реалізація прибуткова, то збільшення показника оборотності запасів може в кінцевому підсумку збільшити операційний прибуток компанії, а, отже, і її чистий прибуток. На нашу думку, це може призвести до збільшення операційного прибутку підприємства і, отже, чистого прибутку. Коефіцієнт оборотності запасів Миргородського заводу мінеральних вод становив за аналізований період від 12 до 16 разів.

Показник обороту акціонерного капіталу вказує на ефективність управління акціонерним капіталом компанії. Високе значення цього показника свідчить про ефективне використання капіталу власників. Цей показник показує, скільки товарів і послуг продано за кожен гривню коштів, які залучені власниками.

Отже, оборотність власного капіталу ПРАТ «Миргородський завод мінеральних вод» зменшується, і на кінець періоду дослідження було вироблено товарів і надано послуг на суму 1,30 гривень на кожен гривню залучених коштів власників. Аналіз показників рентабельності також має важливе значення.

Рентабельність вказує на прибутковість діяльності компанії і є показником ефективності її управління. Тому вищий рівень рентабельності вказує на більш ефективне управління компанією. Бізнес сьогодні має прагнути досягнення більш високих рівнів рентабельності, а менеджмент повинен визначати шляхи їх підвищення.

Важливо відзначити, що не існує загальноприйнятих стандартів рентабельності, які можна було б використовувати для аналізу. Тому зростання всіх показників рентабельності протягом звітного періоду розглядається як позитивна тенденція.

Проведемо аналіз показників рентабельності Публічного акціонерного товариства "Миргородський завод мінеральних вод" (див. таблицю 2.11).

З обчислень видно, що рентабельність загального капіталу у ПАТ "Миргородський завод мінеральних вод" з 2017 по 2019 рік була позитивною (зросла від 6% до 35% відповідно). На момент 2021 року цей показник скоротився більш ніж удвічі і становить 14%.

Таблиця 2.11 - Основні показники рентабельності ПрАТ«Миргородський завод мінеральних вод» за 2017-2021 рр.

Показники	Роки					Абсолютне відхилення			
	2017	2018	2019	2020	2021	2018/ 2017	2019/ 2018	2020/ 2019	2021/ 2020
Рентабельність інвестицій (капіталу)									
Рентабельність сукупного капіталу	0,06	0,17	0,35	0,16	0,14	0,11	0,17	-0,19	-0,02
Рентабельність власного капіталу	0,07	0,15	0,36	0,14	0,13	0,08	0,21	-0,22	-0,01
Рентабельність продаж									
Валова рентабельність реалізованої продукції	0,13	0,18	0,32	0,23	0,24	0,05	0,14	-0,09	0,01
Операційна рентабельність реалізованої продукції	0,05	0,11	0,29	0,15	0,12	0,06	0,18	-0,14	-0,03
Чиста рентабельність реалізованої продукції	0,04	0,09	0,24	0,11	0,10	0,05	0,15	-0,12	-0,01
Загальна рентабельність виробничих запасів	0,27	0,41	1,00	0,54	0,66	0,14	0,59	-0,45	0,11
Загальна рентабельність підприємства	0,16	0,27	0,46	0,23	0,28	0,11	0,18	-0,22	0,05

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства [43]

Це дає підставу стверджувати, що ефективність використання ресурсів підприємства з 2017 по 2019 роки відзначалася позитивною динамікою, а з 2020 по 2021 рік - негативною, що відбилося на скороченні показника рентабельності

загального капіталу на 21%. Така ж тенденція спостерігалася у показнику рентабельності власного капіталу.

Аналіз рентабельності продажів показав, що динаміка показника валової рентабельності реалізованої продукції у ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" була позитивною протягом 2017-2019 років.

Безумовно, позитивною є тенденція до зростання загальної рентабельності підприємства з 16% у 2017 році до 46% у 2019 році, а також з 23% у 2020 році до 28% у 2021 році. Досягнутий рівень прибутковості є оптимальним для компанії такого масштабу. Крім того, за останні два роки спостерігається динамічне зростання рентабельності акцій.

На закінчення слід відзначити, що розраховані показники рентабельності є лише орієнтиром, оскільки інформаційна база для їх обчислення обмежена фінансовою звітністю.

Розрахунок та відповідно аналіз показників ліквідності (див. табл. 2.12) має велике значення.

Таблиця 2.12 - Коефіцієнти ліквідності ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017-2021 рр.

Показники	Роки					Абсолютне відхилення, +/-			
	2017	2018	2019	2020	2021	2018/ 2017	2019/2 018	2020 /201 9	2021 /202 0
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,92	5,06	3,14	7,54	8,78	3,14	-1,92	4,40	1,24
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,55	3,57	2,83	6,27	7,49	2,02	-0,74	3,44	1,21
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,02	0,05	0,20	0,86	1,51	0,03	0,15	0,67	0,65

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства [43]

Коефіцієнт поточної ліквідності відзначає позитивну динаміку з 2019 року, вказуючи на збільшення здатності підприємства погашати поточні зобов'язання (короткострокові, до одного року) виключно за рахунок поточних (оборотних) активів, що зросло майже вдвічі у порівнянні з 2019 роком. У 2020-2021 роках

спостерігається найвищий рівень коефіцієнтів швидкої ліквідності, що свідчить про можливість підприємства ефективно погашати поточні зобов'язання у випадку виникнення критичних ситуацій. Коефіцієнт абсолютної ліквідності вказує на здатність підприємства негайно погасити свою короткотермінову кредиторську заборгованість за рахунок готівки та її еквівалентів. Найвищі показники абсолютної ліквідності спостерігаються у 2020 та 2021 роках.

Проведемо аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" (див. табл. 2.13). Коефіцієнт фінансової автономії вказує на здатність підприємства виконувати зовнішні зобов'язання за рахунок власних активів. На кінець 2021 року ПРАТ "Миргородський завод мінеральних вод" має значення коефіцієнта автономії на рівні 0,92, що є найвищим показником за попередні роки.

Таблиця 2.13 - Коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2017-2021 рр.

Показники	Роки					Абсолютне відхилення, +/-			
	2017	2018	2019	2020	2021	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,73	0,91	0,78	0,91	0,92	0,18	-0,13	0,13	0,01
Коефіцієнт фінансової залежності	0,27	0,09	0,22	0,09	0,08	-0,18	0,13	-0,13	-0,01
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	1,42	0,80	0,68	0,86	0,88	-0,61	-0,12	0,18	0,02
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1,42	2,11	1,15	1,47	1,35	0,69	-0,96	0,33	-0,12
Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів	0,66	0,62	0,41	0,42	0,35	-0,04	-0,21	0,01	-0,07
Коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталу (фінансової стійкості)	2,71	10,67	3,55	10,28	11,46	7,95	-7,11	6,73	1,17
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (фінансового ризику, фінансування)	0,37	0,09	0,28	0,10	0,09	-0,27	0,19	-0,18	-0,01

Джерело: розраховано на основі форм фінансової звітності підприємства[43].

За даними таблиці 2.5, коефіцієнт фінансової залежності на кінець 2021 року становить 0,08. Це означає, що на кожен одиницю власного капіталу припадає 0,08 одиниць сукупних джерел. За останній період цей коефіцієнт збільшився на 0,01 пунктів. Цей показник є оберненим до коефіцієнта автономії.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу відображає відношення оборотного капіталу до власного. За розрахунками, зробленими на кінець 2021 року, він становить 1,35, що менше його попереднього значення на 0,12 пункта. Ця тенденція є негативною, оскільки згідно з рекомендаціями цей коефіцієнт у динаміці має зростати, але протягом аналізованих років він залишається на нормативному рівні.

Коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталу показує, скільки гривень власного капіталу припадає на 1 гривню залученого капіталу і характеризує фінансову стійкість підприємства. Найвище значення цього показника ми спостерігаємо у 2021 році на рівні 11,46 гривень власного капіталу на 1 гривню залученого.

Організаційно-розпорядча документація з питань обліку ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" наведена на рисунку 2.8.

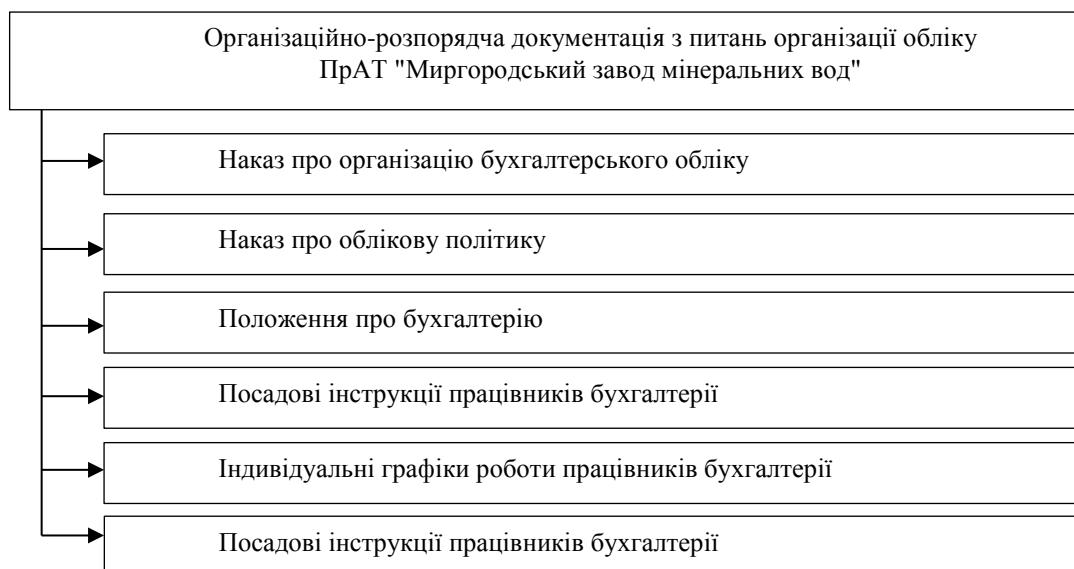

Рисунок 2.8 - Організаційно-розпорядча документація з питань організації обліку ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

Джерело: Розроблено із використанням [43]

Основні засади облікової політики ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" представлені в додатку В. Ця політика визначає, що чистий дохід підприємства включає процентний дохід; вона також встановлює витрати, включаючи витрати за відсотками; надає визначення нематеріальним активам та основним засобам, у тому числі методи амортизації та строків корисного використання, а також урахує знецінення необоротних активів. У політиці також визначено питання оренди та орендних зобов'язань; подано правила щодо фінансових інструментів, включаючи фінансові активи, їх початкове визнання, оцінку, подальшу оцінку, зменшення корисності та списання. Також обговорюється позика та дебіторська заборгованість, передплати, грошові кошти та їх еквіваленти, а також фінансові зобов'язання, їх початкове визнання та оцінка, списання та взаємозалік. Визначаються ставки ПДВ та ПП, їх визнання та відображення, а також сегменти групи ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" та їх презентація.

Отже, ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" можна вважати фінансово стійким та ліквідним протягом усього аналізованого періоду, що підтверджується більшістю розглянутих коефіцієнтів, які відповідають прийнятним у світовій практиці нормативним значенням.

2.2 Бухгалтерський облік кредиторської заборгованості ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

У наказі про облікову політику ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" визначені відділи, які відповідають за взаємодію з постачальниками та підрядниками, процедури поточного контролю за правильністю розрахунків з ними, а також порядок обігу документів щодо розрахунків.

Кредиторська заборгованість ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" включає поточні зобов'язання підприємства перед партнерами за комерційні операції, які ще не оплачені відповідно до встановлених рахунків.

Більшість операцій з зобов'язаннями на підприємстві виникає на основі укладених договорів, які становлять юридичне підґрунтя для укладення торговельних угод.

Для обліку поточної кредиторської заборгованості в національній валюті використовуються такі рахунки: короткострокові кредити (601); поточний борг за довгостроковими зобов'язаннями (611); заборгованість за векселями (621); розрахунки з постачальниками та підрядниками (631); розрахунки з податками (641, 642); розрахунки за страхування, єдиний внесок (651); розрахунки з учасниками, дивіденди (671); розрахунки з іншими кредиторами (685); розрахунки за отриманими авансами (681).

Для реєстрації операцій в іноземній валюті слід використовувати такі рахунки: короткострокові кредити (602); поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями (612); заборгованість по векселях (622); розрахунки з постачальниками та підрядниками (632).

На ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" кредиторська заборгованість за товари, роботу, послуги реєструється на рахунок 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками", включаючи субрахунки: 631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками" та 632 "Розрахунки з іноземними постачальниками". Цей рахунок є пасивним. При цьому кредит цього рахунку відображає заборгованість за отримані від постачальників та підрядників товари, матеріальні цінності, прийняті роботи та послуги, а дебет показує оплату або списання цієї заборгованості.

Синтетичні записи з карток переносяться в оборотну відомість для перевірки відповідності даних аналітичного обліку. При цьому сума за оборотною відомістю має відповідати сальдо за рахунком 63. Перелік основних бухгалтерських проведення з обліку виникнення та обслуговування кредиторської заборгованості на ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" наведено в таблиці 2.14.

Таблиця 2.14 - Основні бухгалтерські проведення з обліку виникнення та

обслуговування кредиторської заборгованості на ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

№	Господарська операція	Д-т	К-т
Виникнення кредиторської заборгованості по розрахункам			
1	Оприбуткували товари	281	631
2	Відобразили податковий кредит із ПДВ (до реєстрації податкової накладної постачальником)	6442	631
3	Постачальник зареєстрував податкову накладну з ПДВ	6411	6442
4	Отримали юридичні послуги від неплатника ПДВ	92	631
5	Списали адміністративні витрати на фінансовий результат операційної діяльності	791	92
Виникнення товарно-кредиторської заборгованості			
1	Отримали попередню оплату	311	681
2	Відобразили податкове зобов'язання з ПДВ за отриманою попередньою оплатою до реєстрації податкової накладної	6431	6432
3	Зареєстрували податкову накладну	6432	6411
Отримання банківського кредиту			
1	Отримали кредит строком 10 місяців	311	601
2	Нарахували відсотки по кредиту	952	684
3	Списали витрати за кредитом на результат фінансових операцій	792	952
Розрахунок векселем			
1	В рахунок оплати товарів видано вексель на 10 місяців	631	621
Отримання поворотної фінансової допомоги			
1	На поточний рахунок зарахували поворотну фінансову допомогу строком на 6 місяців	311	685
Нарахування заборгованості з податків, зборів, обов'язкових платежів			
1	Нарахували зобов'язання з податку на прибуток	981	6413
2	Нарахували єдиний податок	92	6414
3	Нарахували плату за землю	92	6415
4	Нарахували податок не нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	92	6415
5	Нарахували ПДФО із заробітної плати	661	6412
6	Нарахували військовий збір із заробітної плати	661	642
7	Нарахували ЄСВ на зарплату адмінперсоналу	92	651
8	Списали адміністративні витрати на фінансовий результат операційної діяльності	791	92
Нарахування штрафів, пені			
1	Нарахували суму штрафу, пені за неналежне виконання договору купівлі-продажу	948	685
2	Нарахували штраф за невчасне подання декларації	948	642
3	Нарахували податкову пеню за несвочасну сплату податку	648	642
Нарахування дивідендів			
1	Нарахували дивіденди учасникам (юрособам) через розподіл прибутку	441	443
		443	671
2	Сплатили авансовий внесок із податку на прибуток	641	311
3	Сплатили дивіденди учасникам	671	311
Курсові різниці за грошовою кредиторською заборгованістю			
1	Отримали товари за імпортом	281	632
2	Відобразили на дату балансу дохід від курсової різниці	632	714
	Списали дохід від курсової різниці на фінансовий результат операційної діяльності	714	791
3	Відобразили на дату балансу збиток від курсової різниці	945	632
	Списали витрати від курсової різниці на фінансовий результат операційної діяльності	791	945

Джерело: складено автором на основі [28]

Якщо під час інвентаризації виявлено кредиторську заборгованість із вичерпаним строком позовної давності, до акта інвентаризації розрахунків додайте відомості про цю заборгованість, у тому числі:

- інформацію про кредиторів, включаючи їх найменування та

місцезнаходження;

- суми, причини, дати і підстави виникнення цієї заборгованості (див. пункт 7.5 розділу III Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів від 02.09.2014 № 879).

Керівник підприємства буде змушений прийняти рішення про списання такої заборгованості з урахуванням вимог пункту 5 статті 267 Цивільного кодексу України.

Якщо плануєте списати виявлену кредиторську заборгованість із вичерпаним строком позовної давності, окремо складіть акт інвентаризації щодо цієї заборгованості.

Щодо списання кредиторської заборгованості існують дві можливі ситуації:

- Списання до закінчення строку позовної давності.
- Списання після закінчення строку позовної давності.

Для списання заборгованості у першому випадку потрібні докази того, що вона вже не може або не повинна бути сплачена. Згідно з пунктом 5 НП(С)БО 11, списання можливе лише у випадку, коли зобов'язання не підлягає погашенню на дату балансу. Нормативні документи не містять конкретного переліку таких доказів, проте у типових ситуаціях ними можуть бути:

- Прощення боргу кредитором: необхідно укласти додаткову угоду або додаток до договору. Один лише лист від кредитора може бути недостатнім, як це вважають податкові органи, зокрема, у листі ДФС від 13.02.2018 № 598/6/99-99-13-02-03-15.

- Смерть кредитора-фізичної особи: необхідна копія свідоцтва про смерть.

- Ліквідація юридичної особи: відповідний запис у Єдиному державному реєстрі.

У випадках зі смертю кредитора-фізичної особи або ліквідацією юридичної особи навіть наявність доказів може бути не вирішальною, оскільки може виникнути ситуація, коли у фізичної особи з'явиться спадкоємець (строк відкриття спадщини, до речі, півроку), а у ліквідованої юридичної особи може з'явитися

правонаступник. Тому рекомендуємо, в будь-якому випадку, звернутися за консультацією до юристів або зачекати до закінчення строку позовної давності.

Нижче наведено приклади бухгалтерських проведеннь щодо списання грошової та товарної кредиторської заборгованості у ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" (див. таблицю 2.15).

На ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" встановлено порядок та форму розрахунків з постачальниками та підрядниками через укладення господарських договорів, які докладно визначають всі умови. Ці господарські угоди є основою для виникнення зобов'язань та головним механізмом товарно-грошових операцій.

Для ефективного контролю за розрахунками у справах з постачальниками та підрядниками необхідно аналізувати первинні документи обліку цих розрахунків. При перевірці розрахунків з внутрішніми постачальниками та підрядниками вивчаються їхні документи, такі як рахунки-фактури, накладні, товарно-транспортні накладні, акти прийняття робіт, послуг, та податкові накладні.

Для аналізу кредиторської заборгованості на підприємстві необхідно провести оцінку його фінансового стану. Вся інформація про кредиторську заборгованість підприємства за товари, роботи, послуги відображена в балансі підприємства, зокрема, у розділі пасиву (код рядка 530) [28].

Для підтвердження наявності кредиторської заборгованості на ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" використовуються акти звірок взаємних розрахунків між підприємствами. Крім того, на цьому підприємстві здійснюється поточний контроль, який включає щоденний аналіз виписок з банку, повідомлень про рахунки постачальників і записів у реєстрі бухгалтерського обліку.

Таблиця 2.15 - Списання грошової та товарної кредиторської заборгованості в бухгалтерських проведеннях ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

№	Господарська операція	Дт	Кт	Сума
<i>Списання грошової кредиторської заборгованості</i>				
1	Оприбуткування товарів, по яким виникла заборгованість	281	631	100000,00
2	Відображене право на податковий кредит з ПДВ на момент отримання товару	6442	631	20000,00
3	Відображений податковий кредит з ПДВ на момент отримання товарів після реєстрації податкової накладної	6411	6442	20000,00

4	Кредитор простив борг. Списання кредиторської заборгованості	631	717	120000,00
5	Сторно податкового кредиту з ПДВ (як наслідок у звітному періоді зростає сума ПДВ до сплати в бюджет через зменшення податкового кредиту)	[6411]	[6441]	-20000,00
6	Включення сторнованого ПДВ до складу інших витрат операційної діяльності платника податку	949	6441	20000,00
7	Списання доходів на фінансовий результат від операційної діяльності	717	791	120000,00
8	Списання витрат на фінансовий результат від операційної діяльності	791	949	20000,00
Списання товарної кредиторської заборгованості				
1	Отримання попередньої оплати за товари	311	681	120000,00
2	Відображене податкове зобов'язання з ПДВ при отриманні попередньої оплати	6431	641	20000,00
3	Поставка не відбулася. Кредитор простив борг. Списання кредиторської заборгованості	681	717	120000,00
4	Сторно податкового зобов'язання з ПДВ, так як сума отриманого авансу тепер вважається безповоротною фінансовою допомогою, а остання не обкладається ПДВ. У звітному періоді платник податку заплатить менше ПДВ на цю суму	[6431]	[6411]	-20000,00
5	Списання доходів на фінансовий результат операційної діяльності	717	791	120000,00

Джерело: складено автором на основі [28]

Облік поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" ведеться у відомості обліку кредиторської заборгованості, а потім ці дані фіксуються у журналі-ордері №6.

Крім того, на ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" ведеться реєстр, що містить інформацію про всіх кредиторів, суму заборгованості та дату її виникнення. Аналітичний облік на цьому підприємстві ведеться окремо для кожного постачальника та підрядника з урахуванням кожного документа на оплату окремо.

2.3 Проблемні аспекти обліку та контролю кредиторської заборгованості та шляхи їх вирішення в умовах діяльності ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

Відомо, що зростання кредиторської заборгованості шкодить фінансовій стабільності підприємства, негативно впливає на його репутацію, знижує його

здатність до кредитування та привабливість для інвесторів. Негативні наслідки збільшення проблем з кредиторською заборгованістю, насамперед, пов'язані з ризиком зростання простроченої кредиторської заборгованості, що може призвести до штрафів для підприємства, порушення його репутації як надійного партнера та припинення партнерських відносин.

Для обліку взаєморозрахунків з постачальниками використовується рахунок 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками", що включає три субрахунки: 631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками", 632 "Розрахунки з іноземними постачальниками", 633 "Розрахунки з учасниками ПФГ". Однак використання цих рахунків не надає достатньої інформації для обліку кредиторської заборгованості відносно підприємств-партнерів та постачальників. З метою удосконалення цього аспекту науковці пропонують розширити аналітичний облік та ввести аналітичні рахунки до субрахунку 631, що ми й запропонували на ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" (табл. 2.16).

Застосування аналітичних рахунків дозволяє керівництву підприємства більш детально аналізувати існуючу заборгованість та планувати її погашення з урахуванням фінансових можливостей підприємства. Використання цих рахунків також дозволяє мати уявлення про постачальників, укладені контракти та умови оплати. Щодо можливості вдосконалення цього підходу, пропонується додати до опису рахунків період, оскільки кожен з постачальників має свої власні умови оплати товарів та послуг.

Таблиця 2.16 Напрями розширення аналітичного обліку кредиторської заборгованості ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

№ з/п	Рахунок	Тлумачення
631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»		
1	631/11	Заборгованість за товари з майбутньою оплатою
2	631/12	Заборгованість за роботи, послуги з майбутньою оплатою
3	631/21	Заборгованість за товари, відстрочена
4	631/22	Заборгованість за роботи, послуги, відстрочена
5	631/31	Прострочена заборгованість за товари
6	631/32	Прострочена заборгованість за роботи, послуги
633 «Розрахунки з іноземними постачальниками»		
1	632/11	Заборгованість за товари, роботи, послуги з іноземними постачальниками з майбутньою оплатою

2	632/21	Заборгованість за товари, роботи, послуги з іноземними постачальниками, відстрочена
3	632/31	Заборгованість за товари, роботи, послуги з іноземними постачальниками, прострочена

Джерело: складено автором на основі [27]

Наприклад, аналітичний рахунок 631/11 "Заборгованість за товари з майбутньою оплатою" можна перейменувати та використовувати для обліку заборгованості, яку необхідно погасити в наступному звітному місяці, тобто протягом 30 днів. Аналогічно, аналітичний рахунок 631/31 "Прострочена заборгованість за товари" можна використовувати для аналізу та обліку заборгованості перед постачальниками також протягом 30 днів. У великих підприємств, якими є ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод", які мають багато постачальників із різними термінами оплати, ці аналітичні рахунки можуть бути деталізовані ще більше. Ця інформація дозволить керівництву підприємства приймати ефективні рішення, враховуючи існуючу та можливу кредиторську заборгованість.

Для більш раціональної організації обліку кредиторської заборгованості на ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" пропонується використовувати спеціальну аналітичну таблицю. Вона містить інформацію про заборгованість кожного постачальника за договорами, термінами погашення заборгованості та фактичними виплатами. Цей документ повинен відображати всі операції з конкретним постачальником протягом року, такі як отримання товарно-матеріальних цінностей за поставкою, передплата за товари чи послуги, оплата заборгованості за попередню поставку.

Даний підхід сприятиме підвищенню інформативності управлінського обліку стану розрахунків із постачальниками ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод». У відповідному документі слід включити таку інформацію [9]:

- Деталі щодо поставки товарно-матеріальних цінностей (послуг);
- Умови продажу товарно-матеріальних цінностей (послуг), включаючи форму цивільно-правового договору, його номер та дату укладання;
- Суму передплати за поставку товарно-матеріальних цінностей (послуг);

- Фактичну заборгованість за конкретною поставкою;
- Заборгованість за попередніми поставками;
- Причини виникнення заборгованості;
- Дату та суму фактичного погашення заборгованості за кожною поставкою;
- Залишок несплаченої суми та наявність простроченої заборгованості перед певним постачальником;
- Інші умови, що стосуються розрахунків з постачальниками та підрядниками;
- Заходи, які були вжиті для погашення заборгованості.

Проведення постійного внутрішнього контролю за станом розрахунків з постачальниками та підрядниками на ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» є ще одним важливим аспектом ефективного управління кредиторською заборгованістю.

Моніторинг кредиторської заборгованості допомагає уникнути ризиків неплатоспроможності підприємства та забезпечує виконання виробничих завдань без необхідності залучення додаткових грошових активів зовнішніх джерел за не вигідних умов. Важливо відзначити, що серед найбільш типових помилок, що виникають при внутрішньому контролі за кредиторською заборгованістю на ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод», є:

Недостатність актів звірок з податковими органами. Суми за розрахунками з банками та бюджетом повинні бути затверджені відповідними організаціями та співпадати. Залишення нерозкритих сум за цими розрахунками на бухгалтерському балансі не допускається;

Відсутність актів звірок з постачальниками та покупцями. Ця інформація є критичною для ухвалення управлінських рішень.

Бухгалтер на ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» повинен скласти реєстр кредиторської заборгованості. Після цього складається платіжний календар, який допомагає розподілити грошові кошти підприємства правильно і раціонально. Після цього важливо порівняти організації-дебітори і організації-

кредитори, оскільки може виникнути можливість взаємозаліку.

Для проведення взаємозаліку із своїм контрагентом необхідно виконати наступні умови:

- Обидва учасники взаємозаліку повинні одночасно бути боржниками та кредиторами один одного, тобто у них мають бути взаємні заборгованості;
- Ці взаємні заборгованості повинні бути однорідними, тобто зобов'язання сторін мають бути аналогічними за суттю. Наприклад, грошова вимога не може бути погашена постачанням товару або наданням послуг, інакше це вже не взаємозалік, а договір міни або бартерна операція;
- Зобов'язання мають бути виконані або має бути визначено, коли вони повинні бути виконані.
- Неефективність впровадження системи обліку та управління кредиторською заборгованістю може перешкоджати своєчасному обробленню рахунків-фактур, використанню наявних знижок та установленню вигідних умов оплати з постачальниками, що є важливим для ефективного управління фінансами підприємства.

Такі негативні наслідки можуть виникнути в разі, якщо ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»:

- використовує ручні процеси для затвердження заявок, сканування рахунків постачальників та видачі платежів занадто часто;
- не формує замовлення на кожне нове замовлення на закупівлю;
- не перевіряє, чи відповідають поставки умовам договору або не має легкого доступу до контрактів постачальників;
- втрачає можливість отримання знижок за ранні платежі через занадто довгий платіжний цикл або безрозрахункове прийняття знижок без врахування вартості капітальних витрат;
- не використовує переваги максимальної економії через знижки за обсяг або ініціативи щодо торгових витрат;
- неправильно завантажує інформацію про постачальника та/або контракт у основні бази даних;

- не застосовує систему заходів для запобігання простроченим платежам, недооплатам або переплатам, пропущеним платежам.

В загальному, виконання процесу управління кредиторською заборгованістю на ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» передбачає високі вимоги до обліково-аналітичного персоналу. Це включає: аргументування можливого виникнення кредиторської заборгованості; встановлення політики надання кредиту для різних постачальників та категорій товарів; контроль над розрахунками з кредиторами за відстрочену або прострочену заборгованість та аналіз причин порушення договірної дисципліни; своєчасне впровадження заходів для швидшого обігу оборотних коштів та зменшення безнадійних заборгованостей; забезпечення умов продажу, що забезпечують надходження грошових коштів; прогнозування надходжень грошових коштів від кредиторів. Оцінюючи процес обліку кредиторської заборгованості на ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод», розумно дотримуватись його оптимізації. (табл. 2.17).

Успішна реалізація управління кредиторською заборгованістю вимагає значних зусиль та витрат часу. Для досягнення ефективності та забезпечення здорового фінансового стану без надмірного балансу необхідна автоматизація процесу оплати. Це дозволить зменшити час та витрати на обробку рахунків-фактур і кількість персоналу.

Таблиця 2.17 - Напрями оптимізації обліку та управління кредиторською заборгованістю ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

№ з/п	Напрямок удосконалення
1	Використання стратегічного плану розвитку підприємства з використанням аналізу витрат і вигоди для оцінки готовності систем і виявлення потенційних партнерів-постачальників. Там, де це можливо, доцільно використовувати електронні платежі для погашення заборгованості
2	Інтеграція закупівельних, кредиторських та приймальних системи для підвищення ефективності та запобігання помилок
3	Проведення аналізу першопричин проблем з кредиторською заборгованістю для виявлення зон поліпшення процесу
4	Використання показників ефективності для моніторингу та звітності про якість і своєчасність інформації по кожному окремому постачальнику
5	Визначення можливостей для обробки без рахунку-фактури, які дозволять підприємству платити при отриманні матеріалів або товарів за узгодженими цінами, а не при отриманні рахунку-фактури
6	Аналіз різних процесів кредиторської заборгованості та їх стандартизація як одного загального процесу
7	Процес обробки кредиторської заборгованості повинен здійснюватися одним централізованим

	відділом і не розпорозуватись між відділами підприємства
8	Використання функціональних можливостей систем для генерації платежів за рахунками-фактурами у встановлені терміни, засновані на встановлених політиках, які затримують оплату як допустимі
9	Використання функціональних можливостей системи для автоматичного зіставлення рахунку-фактури постачальника з підтверджуючими документами
10	Використання технології цифрової візуалізації, яка взаємодіє з існуючою комп'ютерною системою для індексації документів

Джерело: складено автором на основі [23]

Автоматизація також знижує ймовірність людських помилок та підвищує ефективність процесу в цілому. На сьогоднішній день на ринку існує різноманіття бухгалтерського програмного забезпечення, яке дозволяє оптимізувати облік кредиторської заборгованості та зменшує обсяг паперової роботи. Використання електронних рахунків-фактур, сканованих документів та електронного погодження поліпшує роботу бухгалтерії й зменшує час, потрібний на управління кредиторською заборгованістю. Рекомендація використовувати програмне забезпечення для удосконалення обліку кредиторської заборгованості є загальноприйнятною, але важливо враховувати їхню роль у підвищенні ефективності ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» в умовах розвитку технологій та інформатизації.

Проведені аналізи вказують на те, що інформаційна повнота поточної системи обліку кредиторської заборгованості на ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» є недостатньою. Тому доцільним є запропоноване вдосконалення форми та змісту цієї інформації, яке викладено у табл. 2.18.

Оновлення інформації на ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» надасть можливість докладніше та повніше охопити кредиторську заборгованість за отримані товари, виконані роботи та надані послуги. У новій версії буде вказано реєстраційний номер документа та платіжного документа, номер і дата прибуткового документа. Крім того, буде представлена інформація про залишок на початок періоду (місяця, кварталу, року), а також будуть детальніше висвітлені рахунки, на які переносяться кошти з кредиту рахунка 63 в дебет рахунків 15, 20, 21, 22, 23, 24, 28. Також буде вказана сума акцепту по рахунку або вартість невідфактурованих поставок. Крім того, буде подана повна інформація про оплату і списання грошових коштів, а в кінці буде визначено залишок на кінець періоду

(місяця, кварталу, року).

Висновки до розділу 2

На жаль, ми спостерігаємо зниження рівня платіжної дисципліни, що може почати ланцюжок неплатежів. У такій ситуації важливо здійснювати постійний контроль за кредиторською заборгованістю ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод», щоб приймати вчасні та обґрунтовані управлінські рішення та уникати складних ситуацій з кредиторами. Окрім загальних рекомендацій, варто звернути увагу на аналітичні рахунки, які можна розбити на окремі періоди розрахунків з постачальниками для деталізації обліку кредиторської заборгованості.

Для поліпшення обліку кредиторської заборгованості на ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» також корисно використовувати спеціальні аналітичні таблиці. Це дозволяє більш візуально представити проблеми, пов'язані з зобов'язаннями підприємства, та підвищити ефективність внутрішнього контролю..

Таблиця 2.18 – Удосконалення відомості обліку кредиторської заборгованості в ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод», тис. грн.

А	Найменування постачальника (підрядника)	Реєстраційний № документа, № платіжного документа	№ і дата прибуткового документа	Залишок на початок місяця (кварталу, року)		З кредиту рахунку 63 в дебет рахунків: 15,20,21,22,23,24,28				
				дебет	кредит	20 «Виробничі запаси»	21 «Поточні біологічні активи»	23 «Виробництво»	28 «Товари»	91 «Виробничі витрати»
Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	
1	ТОВ «Пласт»	108	№ 132 03.12					12		6
2	Агро-Сервис	95	№116 05.11			24				
3	Ерідон	98	№ 123 09.11			1153				
	Всього					1177		12		6

Продовження табл. 2.18

8	9	Разом по кредиту	Дата виникнення заборгованості	Сума акцепту по рахунку або вартість невідфактурованих поставок	Відмітка про оплату і списання по рахунку обліку грошових коштів						Залишок на кінець місяця (кварталу, року)		
					дата	з поточного рахунку	з інших рахунків	Разом по дебету		дебет	кредит		
кореспондуючі рахунки	сума	всього	в т.ч. за неприбувший вантаж										
		10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
		18	12.09										18
		24	15.09										24
		1153	17.09										1153
		1195											1195

Джерело:

складено

автором

Напрямки удосконалення обліку, які ми розглянули, можуть бути корисними для діяльності ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод». Ці покращення об'єднують всю інформацію про кредиторську заборгованість, зроблять її більш цілісною і дозволять керівництву підприємства отримувати повну інформацію про стан заборгованості перед кредиторами за товари, послуги та роботи.

ВИСНОВКИ

Згідно з результатами дослідження, виявлено, що різне трактування терміну "кредиторська заборгованість", особливо в українських бухгалтерських стандартах, ускладнює ефективне управління взаєморозрахунками з постачальниками та підрядниками. Для вирішення цієї проблеми пропонується обов'язкове впровадження міжнародних стандартів для всіх українських підприємств.

Розрахунки з постачальниками та підрядниками є ключовим компонентом у складній механіці діяльності будь-якого підприємства. Тому вивченню цієї сфери слід приділяти велику увагу, оскільки від ухвалених рішень залежить доля та перспективи розвитку підприємства. Для розширення ринку збуту та приваблення нових реалізаторів продукції необхідна ефективна політика управління кредиторською заборгованістю. Впровадження аналітичних документів допоможе вдосконалити облік кредиторської заборгованості на підприємстві шляхом забезпечення контролю своєчасності розрахунків за кожною поставкою товарів та матеріалів, що, в свою чергу, підвищить рівень платіжної дисципліни підприємства. Для вирішення щоденних проблем, які стикається управлінський персонал підприємства, потрібна різноманітна інформація: скільки потрібно закупити виробничих ресурсів, як приймати нові замовлення тощо. Інформація також необхідна для ухвалення стратегічних рішень, які визначають майбутнє підприємства, включаючи інвестиції у різноманітні проекти.

ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" є одним з провідних та відомих виробників у країні з бездоганною репутацією, вже працює протягом багатьох років. Підприємство володіє сучасним обладнанням, що засвідчене акредитацією за міжнародними стандартами, та визнане одним із найкращих в країні.

Місія ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" полягає в запровадженні та збереженні високих стандартів якості виробництва мінеральних

і питних вод та обслуговування споживачів, керуючись принципами точності, чесності та відповідальності, які є основою його діяльності.

Важливо правильно структурувати облікову політику для контролю за кредиторською заборгованістю, яка виникає в результаті операцій з пов'язаними особами, особливо в контексті податкового законодавства. Операції купівлі-продажу між пов'язаними особами мають бути уважно перевірені, щоб уникнути ухиляння від оподаткування.

Тому в розпорядчому документі про організацію та ведення бухгалтерського обліку (облікову політику) слід включити наступні положення (додатки), які безпосередньо стосуються обліку кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги:

- Робочий план рахунків з деталізацією управлінських субрахунків рахунку 63 (за видами валюти розрахунків, господарськими сегментами, групами постачальників).
- Посадові інструкції бухгалтера з ведення розрахункових операцій кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги.
- Регістри аналітичного обліку кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги.
- Графік документообігу (зокрема в частині розрахункових операцій кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги).
- Затверджений документ щодо термінів зберігання господарських договорів та іншої ділової документації з обліку кредиторської заборгованості.
- Графік проведення інвентаризації та склад ревізійної комісії.
- Положення про ведення претензійно-позовної роботи.
- Перелік пов'язаних осіб.

Для підтвердження наявності кредиторської заборгованості на ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" використовуються акти звірок взаємних розрахунків між підприємствами. Крім того, на цьому підприємстві здійснюється поточний контроль, який включає щоденний аналіз виписок з банку, повідомлень про рахунки постачальників і записів у реєстрі бухгалтерського обліку.

Облік поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" ведеться у відомості обліку кредиторської заборгованості, а потім ці дані фіксуються у журналі-ордері №6.

Крім того, на ПрАТ "Миргородський завод мінеральних вод" ведеться реєстр, що містить інформацію про всіх кредиторів, суму заборгованості та дату її виникнення. Аналітичний облік на цьому підприємстві ведеться окремо для кожного постачальника та підрядника з урахуванням кожного документа на оплату окремо.

Для поліпшення обліку кредиторської заборгованості на ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» також корисно використовувати спеціальні аналітичні таблиці. Це дозволяє більш візуально представити проблеми, пов'язані з зобов'язаннями підприємства, та підвищити ефективність внутрішнього контролю.

Напрямки удосконалення обліку, які ми розглянули, можуть бути корисними для діяльності ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод». Ці покращення об'єднують всю інформацію про кредиторську заборгованість, зробляють її більш цілісною і дозволяють керівництву підприємства отримувати повну інформацію про стан заборгованості перед кредиторами за товари, послуги та роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Accounts payable audit. Automated, 360° audit protection for compliance made easy. URL: <https://www.intellichief.com/accounts-payable-audit> (дата звернення: 18.12.2020).
2. Accounts payable automation solutions. URL: <https://www.avidxchange.com/solutions>
3. In The Spotlight: Your Accounts Payable Process. URL: <https://info.knowledgeleader.com/in-thespotlight-your-accounts-payable-process> (дата звернення: 18.12.2020).
4. Strategies for optimizing your accounts payable. URL: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ca/Documents/finance/ca-en-FA-strategies-for-optimizing-youraccounts-payable.pdf>
5. Алпатова Н.В. Облік списання безнадійної дебіторки. Все про бухгалтерський облік. 2016. № 44 (2401). С. 6–12.
6. Безкоровайна Л. В. Особливості бухгалтерською го обліку дебіторської і кредиторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці // Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". — 2016. — № 12. — С. 37—44.
7. Бланк И. А. Финансовый менеджмент / Игорь Александрович Бланк. — 20е изд. перераб. и доп. — К.: НикаЦентр, Т.1. — 2004. — 656 с.
8. Бойчук А.А. Актуальні проблеми облікової політики / А.А. Бойчук // Сталій розвиток економіки : [всеукр. наук.-виробн. журнал]. — 2012. — № 2. — С. 56-58.
9. Бондаренко Д.О. Особливості обліку кредиторської заборгованості в умовах переходу на міжнародні стандарти [Електронний ресурс] / Д.О. Бондаренко // Офіційний сайт Житомирської наукової бухгалтерської школи Франца Бутиця. — Режим доступу: <http://zsas.zhitomir.org/ru/forum>
10. Брігхем Є.Ф. Основи фінансового менеджменту / Євхен Брігхем; [пер. з англ. Біленький В., Медвідь А., Лазаренко С. та ін.]; наук. ред. проф. Василик

О.Д., проф. Заруба О.Д. — К.: Молодь, 1997. — 1000 с.

11. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник. – 5-ге вид., перероб. і допов. / М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, Л.Г. Панченко та ін.; За ред. проф. М.Ф. Огійчука. – К.: Вища освіта, 2003. – 800с.: іл..
12. Васільєва Л.М. Сутність облікової політики, її значення і вимоги, які до неї пред'являються / Л. М. Васільєва // Ефективна економіка : [електронне наукове фахове видання]. – 2013. – № 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2131>
13. Гевлич Л.Л. Особливості підходів до визначення сутності поняття «поточні зобов'язання» та їх класифікації. / Л.Л. Гевлич, Л.І. Катранжи // Фінанси, облік, банки. – 2017. - №1 (22). – С. 70-78
14. Гільорме Т. В., Шачаніна Ю. К. Удосконалення організації обліку кредиторської заборгованості підприємств в умовах невизначеності. Економіка і фінанси. 2018. № 1. С. 18-24. URL: https://www.researchgate.net/publication/342850495_UDOSKONALENNA_ORGANIZACII_OBLIKU_KREDITORSKOI_ZABORGOVANOSTI_PIDPRIEMSTV_V_UMOVAN_NEVIZNACENOSTI
15. Гончарук Р.П. Сутність та класифікація кредиторської заборгованості: колізії наукових підходів. / Р.П. Гончарук // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2015. – №. 1(59), Ч. 1. – С. 48- 51.
16. Горбачова О.М. Облік і аналіз дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи їх вирішення / О.М. Горбачова, Л.В. Лахай // Торгівля і ринок. — 2010. — № 30. — Т. 2. — С. 392—399.
17. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/436-15>
18. Гуня В.О. Удосконалення класифікації дебіторської заборгованості та її відображення у фінансовій звітності підприємств / В.О. Гуня // Економічний простір. — 2014. — № 19. — С. 124—131.
19. Дублей В.В. Необхідність управління дебіторською та кредиторською

заборгованостями в сучасних умовах. / В.В. Дублей, М.М. Гуменюк // Журнал Науковий огляд. – 2016. - № 11 (32). – С. 1-9.

20. Дубровська Є.В. Дослідження сутності поняття "дебіторська заборгованість" / Є.В. Дубровська // Вісник Сумського державного університету. — 2009. — № 2. — С. 202—205.

21. Дячук О.В., Новодворська В.В. Місце кредиторської заборгованості в системі управління підприємством // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. — 2013. — Т. 10. — № 3. — С. 243—251.

22. Едронов В.Н. Управление рисками дебиторской задолженности / В.Н. Едронов, Ю.В. Чемоданова // Финансы и кредит. — 2006. — № 33 (237). — С. 20—26.

23. Желніна Г. О., Рибалко О. М. Удосконалення обліку кредиторської заборгованості та методи управління нею. Актуальні соціально-економічні проблеми держави і регіонів. Збірка матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 50-річчю факультету економіки та менеджменту ДонНТУ. Т. 2. Секція 2: Проблеми розвитку фінансів та фінансової науки (13-14 травня 2019 р., м. Покровськ) / Уклад. Антоненко В. М. – Покровськ: ДонНТУ, 2019. С.91-93. URL: <https://donntu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/T2.-Секція-2.pdf>

24. Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затвердженій Постановою Правління НБУ від 21.01.2004 № 22. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>

25. Коваль О. А., Супрун В. Ю. Удосконалення управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємств в умовах кризи. Проблематика та сучасні тенденції впливу податкової реформи на зміни фінансово-кредитних відносин: монографія. Запоріжжя, 2018. С134-143. URL: http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/5702/1/Koval_Improving.pdf

26. Коновалова К. Т., Макарова А. С. Удосконалення обліку кредиторської заборгованості та методи управління нею. Причорноморські економічні студії. 2018. Вип. 34. С. 181-184. URL:

http://bses.in.ua/journals/2018/34_2018/40.pdf

27. Костюнік О. В., Махницька О. В. Удосконалення обліку кредиторської заборгованості та методи управління нею. Агросвіт. 2015. № 8. С. 62-63. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/8_2015/14.pdf

28. Кредиторська заборгованість: види, бухоблік URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7585-kreditorska-zaborgovanst>

29. Кручак Л.В. Аналіз стану дебіторської та кредиторської заборгованості суб'єкта господарювання [Текст] / Л.В. Кручак // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О.В. Ярошук (голов. ред.) та ін. — Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету "Економічна думка". — 2016. — Т. 25. — № 2. — С. 93—98.

30. Лищенко О.Г. Аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством / О.Г. Лищенко, Г.М. Бескота // Держава і регіон. — 2009. — № 1. — С. 114—117.

31. Лучков О.І. Визначення оптимального розміру дебіторської заборгованості / О.І. Лучков // Фінанси та кредит. — 2003. — № 1 (19). — С. 22—27.

32. Майборода О.Є. Характеристика сутності та поняття дебіторської і кредиторської заборгованості. / О.Є. Майборода, І.П. Косарева, І.О.Корабейнікова // Економіка і суспільство. — 2018. — №15. — С. 396-402.

33. Матицина Н.О. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю / Н.О. Матицина // Бухгалтерський облік і аудит. — 2015. — № 12. — С. 38—42.

34. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (IASB) 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи». [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_051.

35. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку / Перекл. з англ. за ред. С.Ф. Голова. Київ: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 1998.

736 с.

36. Москалюк Г.О. Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості: напрямом удосконалення і розвитку // Ефективна економіка. — 2013. — № 4.

37. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування» від 30.11.1999 №291, зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> (дата звернення: 18.12.2020).

38. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. за станом на 16.09.2019. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

39. Новицька Н.В. Теоретичні аспекти понять "дебіторська заборгованість" і "кредиторська заборгованість" // Актуальні проблеми економіки. — 2012. — № 2. — С. 286—290.

40. Носач Л.Л. Розрахункові відносини та управління дебіторською і кредиторською заборгованостями підприємств / Л.Л. Носач // Вісник ДонДУЕТ. — 2005. — № 3 (27). — С. 163—169.

41. Облік дебіторської заборгованості за міжнародними стандартами: побудова та відмінності / Сопко В.В., Ромашко О.М., Закревська О.Ю. // Канада, Economics and finance, Publishing house "BREEZE", 2015. — С. 292—296.

42. Організація бухгалтерського обліку. Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. / За редакцією проф. Ф.Ф. Бутинця. — 3-є вид., доп. і перероб. — Житомир: ПП «Рута», 2002. — 592с.

43. Офіційний сайт ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» URL: <https://mzmv.com.ua/>

44. Пінчук Т.А. Організаційно-методичні проблеми обліку дебіторської заборгованості в системі управління підприємством / А.Т. Пінчук // Ефективна економіка. — 2014. — № 10. — С. 36—41.

45. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI зі змінами

та доповненнями. URL: [http:// zakon2.rada.gov.ua](http://zakon2.rada.gov.ua).

46. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затв. Наказом Міністерства фінансів України від 8 жовтня 1999 р. № 237 зі змінами і доповненнями. URL: <http:// zakon2.rada.gov.ua>

47. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: наказ Міністерства фінансів України № 20 від 31.01.2000 р. за станом на 16.09.2019. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>.

48. Постанова Управління Національного банку України «Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» № 148 від 29 грудня 2017 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-1>

49. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. за станом на 16.09.2019. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

50. Прохорова О.С. Деякі питання обліку дебіторської та кредиторської заборгованості бюджетних установ // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. — 2010. — № 3 (7). — С. 100—104.

51. Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.06.2001 р. № 303 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0539-01>.

52. Сопко В.В., Завгородній В.П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник. — К.: КНЕУ, 2004. — 412 с.

53. Статівка М.Г. Особливості визнання та оцінки дебіторської заборгованості на вітчизняних підприємствах відповідно до вимог МСФЗ / М.Г. Статівка // Управління розвитком збірник наукових робіт. — 2012. — № 3 (124). — С. 117—120.

54. Стоун Д. Бухгалтерський учет и финансовый анализ / Д. Стоун, К. Хитчинг; пер. с англ. Ю.А. Огибин, Г.А. Огибев. — М.: Сирин, 2007. — 302 с.;

55. Томчук Е.Ф. Аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства. / Е.Ф. Томчук // Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. – 2016. – № 2 (69). – С. 160-164.

56. Тучак О. Управління дебіторською заборгованістю / О. Тучак.— Вінниця: "Баланс", 2012. — С. 19— 24.

57. Управління дебіторською та кредиторською заборгованостями підприємств оптової торгівлі: монографія / Н.О. Власова, Л.Л. Носач. — Харків: ХДУХТ, 2011. — 229 с.

58. Фарйон О.О., Яструбский М.Я. Дебиторская и кредиторская задолженность: контроль и управление как залог успешного развития // Науковий вісник НЛТУ України. — 2011. — Вип. 21.4. — С. 276—282.

59. Феофанов Л.К., Денисов Д.В. Методичні підходи з організації обліку та аудиту кредиторської заборгованості на підприємстві // Інвестиції: практика та досвід. — 2013. — №. 12. — С. 65—68.

60. Филина Ф. Н. Дебиторская и кредиторская задолженность. Острые вопросы налогообложения / Ф.Н. Филина. — М.: ГроссМедиа, 2008. — 152 с.

61. Фінансова звітність за сегментами : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 19.05.2005 № 412 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0621-05>.

62. Хомик П. М. Порівняльний аспект обліку заборгованості підприємства за П(с)БО та МСФЗ (IAS). / П. М. Хомик, М. А. Кулик // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – № 3 (24). – С. 503-510.

63. Хохлов М.П. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства / М.П. Хохлов, О.С. Корнієнко// Економіка і суспільство. – 2017. – №10. – С.402-407.

64. Цивільний Кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р. за станом на 16.09.2019. [Електронний ресурс] / Режим доступу:

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

65. Чабанюк О.М., Багрій О.В. Облік дебіторської та кредиторської заборгованості й напрями його вдосконалення // Науковий вісник НЛТУ України. — 2012. — Вип. 22.2. — С. 255—259.

66. Чорненька О. Б. Аналіз наукових підходів щодо сутності кредиторської заборгованості та її класифікації. / О. Б. Чорненька // Вісник економічних наук. — 2017. — №20. — С. 207 – 212.

67. Чорненька О. Б. Напрями вдосконалення обліку дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємствах. Наукові записки «Економічні науки». 2016. № 2 (53). С. 259-269. URL: <http://nz.uad.lviv.ua/static/media/2-53/32.pdf>

68. Югас Е.Ф. Економічна сутність договірних відносин підприємства та форми розрахунків з постачальниками і підрядниками. Економічний вісник університету. 2011. № 17/2. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Evu/2011_17_2/Yugas.pdf

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2017 р

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	7286	7394	8692
первісна вартість	1001	11980	12797	7684
накопичена амортизація	1002	4694	5403	2228
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0
Основні засоби:	1010	152114	132093	56202
первісна вартість	1011	273405	274028	148772
знос	1012	121291	141935	92570
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	312	312	312
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	5512	4599	2203
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	165224	144398	64173
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	27167	29863	18860
Виробничі запаси	1101	26396	28634	18380
Незавершене виробництво	1102	0	0	0
Готова продукція	1103	771	1229	480
1	2	3	4	5
Товари	1104	0	0	0

Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	0	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	4731	5003	1241
за виданими авансами				
з бюджетом	1135	2805	730	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	1237	730	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	73273	116026	71126
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	78	98	48
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	663	1529	3326
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	663	1529	3326
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:	1181	0	0	0
резервах довгострокових зобов'язань				
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	473	846	40
Усього за розділом II	1195	109190	154095	94641
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	6373
Баланс	1300	274414	298493	165187

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	21474	21474	21474
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
1	2	3	4	5
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	3669	3669	3669

Емісійний дохід	1411	3648	3648	3648
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	3221	3221	3221
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	224442	189764	98594
Неоплачений капітал	1425	0	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0	0
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	252806	218128	126958
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:				
за довгостроковими зобов'язаннями	1610	31	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	12987	20072	25199
за розрахунками з бюджетом	1620	2414	3238	5791
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	201	218	136
1	2	3	4	5
за розрахунками з оплати праці	1630	730	869	403
за одержаними авансами	1635	20	3	4
за розрахунками з учасниками	1640	22	50007	3779

із внутрішніх розрахунків	1645	130	198	84
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	5032	5724	2617
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	41	36	216
Усього за розділом III	1695	21608	80365	38229
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	274414	298493	165187

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2017 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	366338	342808
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-319571	-291766
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	46767	51042
Валовий: збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
1	2	3	4
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резерв	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0

Інші операційні доходи	2120	3191	2243
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	-13497	-11025
Витрати на збут	2150	-12428	-10054
Інші операційні витрати	2180	-5464	-5192
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	18569	27014
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	303	663
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	-128	-405
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	-57	-22
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	18687	27250
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	3365	4911
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	15322	22339
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	0	0
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0

Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	15322	22339
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	258730	226067
Витрати на оплату праці	2505	26700	22619
Відрахування на соціальні заходи	2510	5541	4780
Амортизація	2515	27348	24168
Інші операційні витрати	2520	31284	39258
Разом	2550	349603	316892
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2045145	2045145
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2045145	2045145
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	7,49	10,92
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	7,49	10,92
Дивіденди на одну просту акцію	2650	24,45	0,00

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2018 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	7394	6518	5456
первісна вартість	1001	12797	12950	7684
накопичена амортизація	1002	5403	6432	2228
Незавершені капітальні інвестиції	1005			
Основні засоби:	1010	132093	148650	56202
первісна вартість	1011	274028	315582	148772
знос	1012	141935	166932	92570
Інвестиційна нерухомість:	1015			
первісна вартість	1016			
знос	1017			
Довгострокові біологічні активи:	1020			
первісна вартість	1021			
накопичена амортизація	1022			
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			
інші фінансові інвестиції	1035	312	312	312
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040			
Відстрочені податкові активи	1045	4599	4200	2203
Гудвіл	1050			
Відстрочені аквізиційні витрати	1060			
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	144398	159680	64173
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	29863	35843	18860
Виробничі запаси	1101	28634	33533	18380
Незавершене виробництво	1102			
Готова продукція	1103	1229	2310	480
Товари	1104			
Поточні біологічні активи	1110			
Депозити перестраховування	1115			
Векселі одержані	1120			

1	2	3	4	5
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125			
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	5003	8468	1241
за виданими авансами				
з бюджетом	1135	730		
у тому числі з податку на прибуток	1136	730		
з нарахованих доходів	1140		1	
із внутрішніх розрахунків	1145	116026	75467	71126
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	98	98	48
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	1529	1114	3326
Готівка	1166			
Рахунки в банках	1167	1529	1114	3326
Витрати майбутніх періодів	1170			
Частка перестраховика у страхових резервах	1180			
у тому числі в:	1181			
резервах довгострокових зобов'язань				
резервах збитків або резервах належних виплат	1182			
резервах незароблених премій	1183			
інших страхових резервах	1184			
Інші оборотні активи	1190	846	1060	40
Усього за розділом II	1195	154095	122051	94641
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			6373
Баланс	1300	298493	281731	165187
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	21474	21474	21474
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401			
Капітал у дооцінках	1405			
Додатковий капітал	1410	3669	3669	3669
Емісійний дохід	1411	3648	3648	3648
Накопичені курсові різниці	1412			
Резервний капітал	1415	3221	3221	3221
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	189764	229223	98594
Неоплачений капітал	1425	( )	( )	( )
Вилучений капітал	1430	( )	( )	( )

Інші резерви	1435			
Усього за розділом I	1495	218128	257587	126958
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500			
Пенсійні зобов'язання	1505			
Довгострокові кредити банків	1510			
Інші довгострокові зобов'язання	1515			
Довгострокові забезпечення	1520			
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521			
Цільове фінансування	1525			
Благодійна допомога	1526			
Страхові резерви, у тому числі:	1530			
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531			
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532			
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533			
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534			
Інвестиційні контракти;	1535			
Призовий фонд	1540			
Резерв на виплату джек-поту	1545			
Усього за розділом II	1595			
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600			
Векселі видані	1605			
Поточна кредиторська заборгованість:	1610			
за довгостроковими зобов'язаннями				
за товари, роботи, послуги	1615	20072	10420	25199
за розрахунками з бюджетом	1620	3238	4159	5791
за у тому числі з податку на прибуток	1621		581	
за розрахунками зі страхування	1625	218	296	136
за розрахунками з оплати праці	1630	869	1072	403
за одержаними авансами	1635	3	2	4
за розрахунками з учасниками	1640	50007	37	3779
із внутрішніх розрахунків	1645	198	5	84
за страховою діяльністю	1650			
Поточні забезпечення	1660	5724	8080	2617
Доходи майбутніх періодів	1665			
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670			
Інші поточні зобов'язання	1690	36	73	216
Усього за розділом III	1695	80365	24144	38229

1	2	3	4	5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800			
Баланс	1900	298493	281731	165187

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	449597	366338
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховання	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-370237	-319571
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий: прибуток	2090	79360	46767
Валовий: збиток	2095	( )	( )
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	8290	3191
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	-18265	-13497

1	2	3	4
Витрати на збут	2150	-12770	-12428
Інші операційні витрати	2180	-8134	-5464
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	48481	18569
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	( )	( )
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	289	303
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	( )	-128
Втрати від участі в капіталі	2255	( )	( )
Інші витрати	2270	-564	-57
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	48206	18687
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	( )	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-8747	-3365
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	39459	15322
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	( )	( )
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	39459	15322

1	2	3	4
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	303331	258730
Витрати на оплату праці	2505	34817	26700
Відрахування на соціальні заходи	2510	7065	5541
Амортизація	2515	29380	27348
Інші операційні витрати	2520	31561	31284
Разом	2550	406154	349603
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2045145	2045145
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2045145	2045145
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	19,29	7,49
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	19,29	7,49
Дивіденди на одну просту акцію	2650		24,45

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2019 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	6518	5691	
первісна вартість	1001	12950	12984	
накопичена амортизація	1002	6432	7293	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1433	557	
Основні засоби:	1010	148881	121578	
первісна вартість	1011	314904	285183	
знос	1012	166023	163605	
Інвестиційна нерухомість:	1015			
первісна вартість	1016			
знос	1017			
Довгострокові біологічні активи:	1020			
первісна вартість	1021			
накопичена амортизація	1022			
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			
інші фінансові інвестиції	1035	312	312	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		13	
Відстрочені податкові активи	1045	4238	4791	
Гудвіл	1050			
Відстрочені аквізиційні витрати	1060			
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065			
Інші необоротні активи	1090	138	138	
Усього за розділом I	1095	161520	133080	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	35496	27401	
Виробничі запаси	1101	33186	26311	
Незавершене виробництво	1102			
Готова продукція	1103	2310	1090	
Товари	1104			
Поточні біологічні активи	1110			
Депозити перестраховування	1115			
Векселі одержані	1120			
Дебіторська заборгованість за продукцію,	1125			

товари, роботи, послуги				
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	7758	4663	
за виданими авансами				
з бюджетом	1135	1059	1570	
у тому числі з податку на прибуток	1136			
з нарахованих доходів	1140	1	1	
із внутрішніх розрахунків	1145	75467	232477	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	98	117	
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	1114	17903	
Готівка	1166			
Рахунки в банках	1167	1114	17903	
Витрати майбутніх періодів	1170			
Частка перестраховика у страхових резервах	1180			
у тому числі в:	1181			
резервах довгострокових зобов'язань				
резервах збитків або резервах належних виплат	1182			
резервах незароблених премій	1183			
інших страхових резервах	1184			
Інші оборотні активи	1190			
Усього за розділом II	1195	120993	284132	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	282513	417212	

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	21474	21474	
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401			
Капітал у дооцінках	1405			
Додатковий капітал	1410	3669	3669	
Емісійний дохід	1411	3648	3648	
Накопичені курсові різниці	1412			
Резервний капітал	1415	3221	3221	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	229011	297244	
Неоплачений капітал	1425	( )	( )	( )
1	2	3	4	5

Вилучений капітал	1430	( )	( )	( )
Інші резерви	1435			
Усього за розділом I	1495	257375	325608	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500			
Пенсійні зобов'язання	1505			
Довгострокові кредити банків	1510			
Інші довгострокові зобов'язання	1515	344	1006	
Довгострокові забезпечення	1520			
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521			
Цільове фінансування	1525			
Благодійна допомога	1526			
Страхові резерви, у тому числі:	1530			
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531			
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532			
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533			
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534			
Інвестиційні контракти;	1535			
Призовий фонд	1540			
Резерв на виплату джек-поту	1545			
Усього за розділом II	1595	344	1006	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600			
Векселі видані	1605			
Поточна кредиторська заборгованість:				
за довгостроковими зобов'язаннями	1610	631	357	
за товари, роботи, послуги	1615	10439	13279	
за розрахунками з бюджетом	1620	4159	13610	
за у тому числі з податку на прибуток	1621	581	5140	
за розрахунками зі страхування	1625	296	340	
за розрахунками з оплати праці	1630	1097	1364	
за одержаними авансами	1635	2		
за розрахунками з учасниками	1640	37	50020	
із внутрішніх розрахунків	1645	5	348	
за страховою діяльністю	1650			
Поточні забезпечення	1660	8080	11233	
Доходи майбутніх періодів	1665			
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670			

1	2	3	4	5
Інші поточні зобов'язання	1690	48	47	
Усього за розділом III	1695	24794	90598	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800			
Баланс	1900	282513	417212	

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	502001	449597
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-341996	-370237
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий: прибуток	2090	160005	79360
Валовий: збиток	2095	( )	( )
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	36815	8174
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		

Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	-22996	-20024
Витрати на збут	2150	-14680	-11675
Інші операційні витрати	2180	-15117	-6802
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	144027	49033
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	( )	( )
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	41	158
Інші доходи	2240	506	246
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	-149	-174
Втрати від участі в капіталі	2255	( )	( )
Інші витрати	2270	-42	-2
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	144383	49261
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	( )	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-26167	-8944
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	118216	40317
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	( )	( )
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		

1	2	3	4
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	118216	40317
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	264529	301773
Витрати на оплату праці	2505	42039	36024
Відрахування на соціальні заходи	2510	8582	7416
Амортизація	2515	33727	29380
Інші операційні витрати	2520	36089	31561
Разом	2550	384966	406154
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2045145	2045145
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2045145	2045145
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	57,8	19,71
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	57,8	19,71
Дивіденди на одну просту акцію	2650	22,44	

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2020 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	5691	5157	
первісна вартість	1001	12984	13013	
накопичена амортизація	1002	7293	7856	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	557	460	
Основні засоби:	1010	121578	115228	
первісна вартість	1011	285184	291613	
знос	1012	163606	176385	
Інвестиційна нерухомість:	1015			
первісна вартість	1016			
знос	1017			
Довгострокові біологічні активи:	1020			
первісна вартість	1021			
накопичена амортизація	1022			
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			
інші фінансові інвестиції	1035	312		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	13	20	
Відстрочені податкові активи	1045	4791	5851	
Гудвіл	1050			
Відстрочені аквізиційні витрати	1060			
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065			
Інші необоротні активи	1090	138	123	
Усього за розділом I	1095	133080	126839	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	27401	34622	
Виробничі запаси	1101	26311	33916	
Незавершене виробництво	1102			
Готова продукція	1103	1090	706	
Товари	1104			
Поточні біологічні активи	1110			
Депозити перестраховання	1115			
Векселі одержані	1120			

1	2	3	4	5
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125			
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	4663	1794	
за виданими авансами				
з бюджетом	1135	1570	3281	
у тому числі з податку на прибуток	1136		1437	
з нарахованих доходів	1140	1	8	
із внутрішніх розрахунків	1145	232477	142875	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	117	324	
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	17903	23659	
Готівка	1166			
Рахунки в банках	1167	17903	23659	
Витрати майбутніх періодів	1170			
Частка перестраховика у страхових резервах	1180			
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182			
резервах незароблених премій	1183			
інших страхових резервах	1184			
Інші оборотні активи	1190			
Усього за розділом II	1195	284132	206563	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	417212	333402	

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	21474	21474	
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401			
Капітал у дооцінках	1405			
Додатковий капітал	1410	3669	3669	
Емісійний дохід	1411	3648	3648	

1	2	3	4	5
Накопичені курсові різниці	1412			
Резервний капітал	1415	3221	3221	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	297244	275493	
Неоплачений капітал	1425	( )	( )	( )
Вилучений капітал	1430	( )	( )	( )
Інші резерви	1435			
Усього за розділом I	1495	325608	303857	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500			
Пенсійні зобов'язання	1505			
Довгострокові кредити банків	1510			
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1006	2142	
Довгострокові забезпечення	1520			
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521			
Цільове фінансування	1525			
Благодійна допомога	1526			
Страхові резерви, у тому числі:	1530			
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітної періоду)	1531			
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітної періоду)	1532			
резерв незароблених премій; (на початок звітної періоду)	1533			
інші страхові резерви; (на початок звітної періоду)	1534			
Інвестиційні контракти;	1535			
Призовий фонд	1540			
Резерв на виплату джек-поту	1545			
Усього за розділом II	1595	1006	2142	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600			
Векселі видані	1605			
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	357	591	
за довгостроковими зобов'язаннями				
за товари, роботи, послуги	1615	13279	6215	
за розрахунками з бюджетом	1620	13610	5252	
за у тому числі з податку на прибуток	1621	5140		
за розрахунками зі страхування	1625	340	458	
за розрахунками з оплати праці	1630	1364	1622	
за одержаними авансами	1635			
за розрахунками з учасниками	1640	50020	37	
1	2	3	4	5

із внутрішніх розрахунків	1645	348	460	
за страховою діяльністю	1650			
Поточні забезпечення	1660	11233	12710	
Доходи майбутніх періодів	1665			
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670			
Інші поточні зобов'язання	1690	47	58	
Усього за розділом III	1695	90598	27403	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800			
Баланс	1900	417212	333402	

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	389687	502001
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховання	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-301843	-341996
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий: прибуток	2090	87844	160005
Валовий: збиток	2095	( )	( )
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		

1	2	3	4
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	9187	26764
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	-22631	-22996
Витрати на збут	2150	-14042	-14680
Інші операційні витрати	2180	-1997	-5066
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	58361	144027
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	( )	( )
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	21	41
Інші доходи	2240	862	506
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	-329	-149
Втрати від участі в капіталі	2255	( )	( )
Інші витрати	2270	-5716	-42
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	53199	144383
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	( )	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-9933	-26167
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	43266	118216
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	( )	( )

1	2	3	4
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	43266	118216
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	218465	264529
Витрати на оплату праці	2505	49956	42039
Відрахування на соціальні заходи	2510	10277	8582
Амортизація	2515	30610	33727
Інші операційні витрати	2520	34589	36089
Разом	2550	343897	384966
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2045145	2045145
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2045145	2045145
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	21,16	57,8
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	21,16	57,8
Дивіденди на одну просту акцію	2650	31,79	24,44

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2021 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	5157	4786	
первісна вартість	1001	13013	12580	
накопичена амортизація	1002	7856	7794	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	460	1410	
Основні засоби:	1010	115228	84116	
первісна вартість	1011	291613	269049	
знос	1012	176385	184933	
Інвестиційна нерухомість:	1015			
первісна вартість	1016			
знос	1017			
Довгострокові біологічні активи:	1020			
первісна вартість	1021			
накопичена амортизація	1022			
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			
інші фінансові інвестиції	1035			
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	20	5578	
Відстрочені податкові активи	1045	5851	5039	
Гудвіл	1050			
Відстрочені аквізиційні витрати	1060			
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065			
Інші необоротні активи	1090	123	8 346	
Усього за розділом I	1095	126839	109 275	615706
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	34622	34193	
1	2	3	4	5

Виробничі запаси	1101	33916	32655	
Незавершене виробництво	1102			
Готова продукція	1103	706	1538	
Товари	1104			
Поточні біологічні активи	1110			
Депозити перестраховання	1115			
Векселі одержані	1120			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	142875	150320	
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	1794	3813	
за виданими авансами				
з бюджетом	1135	3281	338	
у тому числі з податку на прибуток	1136	1437		
з нарахованих доходів	1140	8	1	
із внутрішніх розрахунків	1145			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	324	3325	
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	23659	39987	
Готівка	1166			
Рахунки в банках	1167	23659	39987	
Витрати майбутніх періодів	1170			
Частка перестраховика у страхових резервах	1180			
у тому числі в:	1181			
резервах довгострокових зобов'язань				
резервах збитків або резервах належних виплат	1182			
резервах незароблених премій	1183			
інших страхових резервах	1184			
Інші оборотні активи	1190			
Усього за розділом II	1195	206563	231977	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	333402	341252	

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	21474	21474	
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401			
Капітал у дооцінках	1405			
Додатковий капітал	1410	3669	3669	
Емісійний дохід	1411	3648	3648	
Накопичені курсові різниці	1412			
Резервний капітал	1415	3221	3221	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	275493	285499	
Неоплачений капітал	1425	( )	( )	( )
Вилучений капітал	1430	( )	( )	( )
Інші резерви	1435			
Усього за розділом I	1495	303857	313863	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500			
Пенсійні зобов'язання	1505			
Довгострокові кредити банків	1510			
Інші довгострокові зобов'язання	1515	2142	969	
Довгострокові забезпечення	1520			
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521			
Цільове фінансування	1525			
Благодійна допомога	1526			
Страхові резерви, у тому числі:	1530			
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531			
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532			
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533			

1	2	3	4	5
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534			
Інвестиційні контракти;	1535			
Призовий фонд	1540			
Резерв на виплату джек-поту	1545			
Усього за розділом II	1595	2142	969	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600			
Векселі видані	1605			
Поточна кредиторська заборгованість:				
за довгостроковими зобов'язаннями	1610	591	1143	
за товари, роботи, послуги	1615	6215	7601	
за розрахунками з бюджетом	1620	5252	6564	
за у тому числі з податку на прибуток	1621		1411	
за розрахунками зі страхування	1625	458	445	
за розрахунками з оплати праці	1630	1622	1754	
за одержаними авансами	1635			
за розрахунками з учасниками	1640	37	37	
із внутрішніх розрахунків	1645	460	460	
за страховою діяльністю	1650			
Поточні забезпечення	1660	12710	4128	
Доходи майбутніх періодів	1665			
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670			
Інші поточні зобов'язання	1690	58	4748	
Усього за розділом III	1695	27403	26420	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800			
Баланс	1900	333402	341252	

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2021 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	400118	389687
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	
Премії підписані, валова сума	2011	0	
Премії, передані у перестраховування	2012	0	
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-305798	-301843
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	
Валовий: прибуток	2090	94320	87844
Валовий: збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	
Інші операційні доходи	2120	3583	9187
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	0	0
Адміністративні витрати	2130	-25039	-22631
Витрати на збут	2150	-15017	-14042
Інші операційні витрати	2180	-9761	-1997
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0

1	2	3	4
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	48086	58361
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	1102	21
Інші доходи	2240	346	862
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	
Фінансові витрати	2250	-404	-329
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	0	-5716
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	49130	53199
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-9141	-9933
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	39989	43266
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	0	0

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	39 989.00	43266

1	2	3	4
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			

Матеріальні затрати	2500	231430	218465
Витрати на оплату праці	2505	50500	49956
Відрахування на соціальні заходи	2510	10244	10277
Амортизація	2515	23357	30610
Інші операційні витрати	2520	35486	34589
Разом	2550	351017	343897
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3859533000	3859533000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3859533000	3859533000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-0.59	2,46
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-0.59	2,46
Дивіденди на одну просту акцію	2650	2,81	0,00

Основні принципи облікової політики

Визнання доходів

Звичайні операції Групи полягають у наданні: (і) послуг експрес-доставки і супутніх послуг; (іі) фінансових послуг, які включають послуги з переказу грошових коштів та кредитування. Весь дохід від звичайних операцій, визнається як «Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» у консолідованому звіті про сукупний дохід. Усі інші доходи відображаються як «Інші операційні доходи». Чистий дохід та інші операційні доходи визнаються у консолідованому звіті про сукупний дохід відповідно до МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами». Чистий дохід визнається в сумі ціни угоди. Ціна угоди - це сума винагороди, право на яку Група очікує отримати в обмін на передачу контролю над обіцяними товарами чи послугами покупцю, без урахування сум, одержаних від імені третіх сторін. Терміни та визначення, представлені в МСФЗ 15 та застосовані Групою під час підготовки цієї консолідованої фінансової звітності, є наступними: Контрактний актив являє собою право на винагороду в обмін на товари чи послуги, які Група передає клієнту, коли це право обумовлено чимось іншим, ніж час. Станом на 31 грудня 2021 та 2020 року сума таких активів представлена в сумі торгової та іншої дебіторської заборгованості консолідованого звіту про фінансовий стан. Контрактне зобов'язання являє собою зобов'язання передати товари або послуги клієнтові, за які Група отримала від клієнта компенсацію (або настав строк сплати такої суми). Станом на 31 грудня 2021 та 2020 року такі зобов'язання відображаються у статті «Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами» .

Процентні доходи

Процентні доходи відображаються в звіті про сукупний дохід за методом ефективної відсоткової ставки. Розрахунок здійснюється шляхом застосування ефективної ставки відсотка до валової балансової вартості фінансового активу за винятком фінансових активів, які не є придбаними або створеними

кредитнознеціненими фінансовими активами, але згодом стали кредитнознеціненими фінансовими активами. До таких фінансових активів Група застосовує ефективну ставку відсотка до амортизованої собівартості фінансового активу (враховуючи резерв під збитки).

Визнання витрат

Витрати визнаються у консолідованому звіті про сукупний дохід, коли виникає зменшення майбутніх економічних вигід, пов'язаних зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань, яке можна достовірно оцінити. Витрати визнаються у консолідованому звіті про сукупний дохід на основі безпосереднього зв'язку між понесеними витратами та заробленим доходом від конкретних статей. Якщо виникнення економічних вигід очікується впродовж кількох звітних періодів, витрати визнаються у консолідованому звіті про сукупний дохід на основі систематичного та раціонального розподілу. Витрати пов'язані з використанням активів, такі як амортизація, визнаються в звітних періодах, в яких спожито економічні вигоди, пов'язані з цими об'єктами. Витрати визнаються одразу, коли видатки не дають майбутніх економічних вигід або коли майбутні економічні вигоди не відповідають критеріям визнання активом у консолідованому звіті про фінансовий стан.

Витрати за відсотками

Витрати за відсотками та інші витрати на позики для фінансування будівництва або виготовлення активів капіталізуються впродовж періоду часу, який необхідний для завершення та підготовки активу для його використання чи продажу. Всі інші витрати на позики відображаються у витратах періоду, в якому вони були понесені. Фінансові витрати відображаються у консолідованому звіті про сукупний дохід окремим рядком «Фінансові витрати».

Нематеріальні активи

Нематеріальні активи, придбані окремо, оцінюються при первісному визнанні за вартістю придбання. Після первісного визнання нематеріальні активи відображаються за первісною вартістю, за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від знецінення.

Термін корисного використання нематеріальних активів представлено у таблиці нижче:

	Роки
Програмне забезпечення і ліцензії	Від 1 до 10
Інші нематеріальні активи	Від 1 до 7

Нематеріальні активи амортизуються за прямолінійним методом впродовж строку корисного використання. Період амортизації та метод амортизації для нематеріальних активів з обмеженим строком корисного використання переглядаються щонайменше наприкінці кожного звітного періоду.

Збитки від знецінення визнаються відповідно до принципів, описаних у розділі «Знецінення необоротних активів».

Нематеріальні активи, на які не впливають юридичні, економічні, договірні чи інші фактори, які можуть обмежувати їх корисне використання, вважаються такими, що мають невизначений строк корисного використання. Вони не амортизуються, але перевіряються на предмет знецінення щороку, або коли є ознаки знецінення.

Основні засоби

Основні засоби відображаються за первісною вартістю, зменшеною на суму накопиченої амортизації та збитків від знецінення.

Витрати на позики, які можуть бути прямо розподілені на придбання, будівництво або виробництво основних засобів, капіталізуються. Податки, що виникають у зв'язку з придбанням або виробництвом об'єктів основних засобів, включаються у первісну вартість, якщо їх неможливо відшкодувати.

Капіталізовані витрати включають витрати на модернізацію та заміну частин активів, що подовжують їх термін корисного використання або покращують їх здатність генерувати доходи. Вартість ремонту та обслуговування основних засобів, які не відповідають вищезазначеним критеріям капіталізації, визнаються у консолідованому звіті про сукупний дохід у періоді, в якому їх було понесено.

Незавершене будівництво включає витрати безпосередньо пов'язані з будівництвом основних засобів, в тому числі змінні накладні витрати, пов'язані з будівництвом. Незавершене будівництво не амортизується. Ці активи починають амортизувати з моменту початку використання в господарській діяльності на тій же основі, що і амортизація інших активів.

Амортизація розраховується за прямолінійним методом впродовж визначеного строку корисного використання, який наведено в таблиці:

	Роки*
Будівлі	Від 20 до 50
Технічне обладнання та устаткування	Від 2 до 12
ІТ системи	Від 2 до 7
Транспортні засоби	Від 5 до 10
Інше операційне та офісне обладнання	Від 2 до 20

* Строк корисного використання відображає максимальний період, визначений Групою. Фактичний строк корисного використання може бути меншим через договірні умови або інші особливі фактори, такі як час та місце розташування.

Покращення орендованого майна амортизується впродовж коротшого з двох строків: строк оренди чи строк корисного використання.

Знецінення необоротних активів

На кожну звітну дату Група аналізує балансову вартість нематеріальних активів, основних засобів та активу в формі права користування на наявність ознак знецінення. Якщо такі ознаки існують, проводиться тест на знецінення, шляхом визначення очікуваної суми відшкодування відповідного активу та порівняння її з балансовою вартістю об'єкта.

Відповідно до МСБО 36, сума очікуваного відшкодування - це справедлива вартість активу, за вирахуванням витрат на вибуття, та його вартості при використанні (теперішня вартість оцінених майбутніх грошових потоків, які, за очікуванням, виникнуть від активу або від одиниці, що генерує грошові потоки), залежно від того, яка з них є більшою. Ставка дисконту, яка використовується для визначення чистої приведеної вартості - це ставка до оподаткування, що відображає поточні ринкові умови. Якщо сума відшкодування не може бути визначена для окремого активу, то сума відшкодування визначається для найменшої ідентифікованої групи активів, до яких може бути віднесено

відповідний актив та який генерує незалежні грошові потоки (одиниця, яка генерує грошові потоки). Якщо сума відшкодування активу є нижчою, ніж його балансова вартість, то по такому активу визнається збиток від зменшення корисності. У випадках, коли є ознаки, що збитку від зменшення корисності активу вже нема, такий збиток слід сторнувати до балансової вартості, яка не перевищує суми очікуваного відшкодування. Збільшена балансова вартість, пов'язана зі сторнуванням збитків від знецінення, обмежується сумою балансової вартості, яка була б визначена (за вирахуванням амортизації), якщо раніше не було визнано збитку від знецінення. Сторнування збитку від знецінення визнається у консолідованому звіті про сукупний дохід.

Оренда

Оренда визнається, оцінюється та подається відповідно до МСФЗ 16 «Оренда». Група застосувала єдину облікову модель, відповідно до якої орендарі повинні відображати активи і зобов'язання за всіма договорами оренди, з урахуванням винятків, перерахованих у стандарті станом на 1 січня 2019 року.

Активи з права користування

Група визнає активи з права користування на дату початку оренди (тобто на дату, коли базовий актив буде доступний для користування). На дату початку оренди активи з права користування оцінюються за собівартістю. Собівартість активів з права користування включає суму визнаних орендних зобов'язань, понесених первісних прямих витрат, орендних платежів, здійснених станом на, або до дати початку оренди, за вирахуванням отриманих стимулів до оренди та витрат на відновлення. Після дати початку оренди активи з права користування оцінюються за собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та збитків від зменшення корисності і коригуються на будь-яку переоцінку орендних зобов'язань. Активи з права користування, як правило, амортизуються протягом меншого із строків - строку очікуваного корисного використання активу чи строку оренди на прямолінійній основі. Якщо наприкінці строку оренди до Групи переходить право власності на орендований актив чи якщо Група обґрунтовано впевнена що скористається можливістю його придбання, актив з права

користування амортизується протягом очікуваного строку корисного використання базового активу. Збитки від знецінення визнаються відповідно до принципів, описаних у розділі «Знецінення необоротних активів».

Орендні зобов'язання

На дату початку оренди Група визнає зобов'язання з оренди, оцінені за теперішньою вартістю орендних платежів, що мають бути здійснені протягом строку оренди. Орендні платежі включають фіксовані платежі за вирахуванням будь-яких стимулів до оренди, що підлягають отриманню, змінні орендні платежі, які залежать від індексу або ставки, і суми, які, як очікується, будуть сплачені за гарантіями ліквідаційної вартості. До орендних платежів також входить ціна виконання можливості придбання, якщо Група обґрунтовано впевнена у тому, що вона скористається такою можливістю та платежі в рахунок штрафів за припинення оренди, якщо строк оренди передбачає реалізацію орендарем можливості припинити оренду. Змінні орендні платежі, які не залежать від індексу чи ставки, визнаються витратами у тому періоді, коли настає подія чи умова, що зумовлює такий платіж.

При обчисленні теперішньої вартості орендних платежів Група застосовує припустиму ставку відсотка в оренді. Якщо таку ставку не можна легко визначити, що, як правило, застосовано до оренди Групи, то Група застосовує ставку додаткових запозичень – ставку відсотка, яку Група сплатила б, щоб позичити на подібний строк та з подібним забезпеченням, кошти, які необхідні для того, щоб отримати актив, за вартістю подібний до активу з права користування за подібних економічних умов. Група переоцінює орендні зобов'язання (і вносить відповідне коригування у відповідний актив у формі права користування), якщо змінився строк оренди або змінились суми орендних платежів.

Короткострокова оренда та оренда малоцінних активів

Група застосовує звільнення щодо короткострокової оренди (тобто тих договорів оренди, за якими строк оренди становить 12 місяців або менше від дати початку оренди та які не містять можливість її продовження). Група також

застосовує виключення із застосування стандарту для оренди малоцінних активів щодо оренди офісної техніки, яка розглядається як малоцінна. Орендні платежі за короткостроковою орендою та орендою малоцінних активів визнаються витратами на прямолінійній основі протягом строку оренди.

Група як орендодавець

Оренда, в якій Група не передає суттєво всі ризики та вигоди, пов'язані з правом власності на актив, класифікується як операційна оренда. Доходи від оренди обліковуються на прямолінійній основі протягом строку оренди та включаються до доходу у звіті про прибутки та збитки в зв'язку з їх операційним характером. Первісні прямі витрати, понесені при укладанні договору операційної оренди, додаються до балансової вартості об'єкта оренди та визнаються протягом строку оренди на такій самій основі, як дохід від оренди. Умовна орендна плата визнається доходом у тому періоді, в якому вона отримана.

Фінансові інструменти

Фінансовий інструмент - це будь-який договір, який створює фінансовий актив в одного суб'єкта господарювання та фінансове зобов'язання або інструмент власного капіталу в іншого суб'єкта господарювання. Фінансові активи включають, зокрема, грошові кошти та їх еквіваленти, торгову дебіторську заборгованість, позики та іншу дебіторську заборгованість.

Фінансові зобов'язання включають торгову кредиторську заборгованість, зобов'язання перед банками та іншими кредиторами, зобов'язання з довгострокової оренди.

Фінансові активи

Первісне визнання та оцінка

Фінансові активи первісно визнаються за витратами, що відносяться до придбання фінансового активу. Придбання або реалізація фінансових активів, які потребують доставки активів у встановлений час або конвенції на ринку (регулярні торги), визнаються на дату продажу, тобто дату, коли Група зобов'язується придбати або продати актив.

Подальша оцінка

Фінансові активи обліковуються відповідно до положень МСФЗ 9. Група оцінила договірні грошові потоки на предмет отримання виплат виключно за основною сумою боргу та відповідних відсотків при первісному визнанні активу. За результатами аналізу грошових потоків та бізнес-моделі, Група обліковує фінансові активи за амортизованою собівартістю.

Позики та дебіторська заборгованість

Ця категорія є найбільш релевантною для Групи. Позики та дебіторська заборгованість - це непохідні фінансові активи з фіксованими або визначеними платежами, які не котуються на активному ринку. Після первісного визнання ці фінансові активи згодом оцінюються за амортизованою вартістю, використовуючи метод ефективної відсоткової ставки, за вирахуванням зменшення корисності у відповідності до МСФЗ 9. Амортизована вартість розраховується з урахуванням будь-якого дисконту або премії на придбання, комісій та витрат, що є невід'ємною частиною ефективної відсоткової ставки. Амортизація за ефективною відсотковою ставкою включається до фінансового доходу у консолідованому звіті про сукупний дохід. Збитки від знецінення визнаються у консолідованому звіті про сукупний дохід у складі інших операційних витрат.

Передплати

Передплати обліковуються за первісною вартістю з вирахуванням резерву під знецінення. Передплати належать до категорії довгострокових, якщо товари чи послуги, за які було здійснено передплату, будуть отримані через один рік або пізніше, або якщо передплати стосуються активу, який при первісному визнанні буде віднесено до категорії необоротних активів. Передплати, здійснені з метою придбання активу, включаються до балансової вартості активу після того, як Група отримала контроль над цим активом і, якщо існує ймовірність того, що Група отримає майбутні економічні вигоди, пов'язані з таким активом. Якщо існують ознаки того, що активи, товари чи послуги, за які була здійснена передплата, не будуть отримані, балансова вартість передплати зменшується належним чином із визнанням відповідного збитку від знецінення.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають готівку, депозити за вимогою та інші короткострокові ліквідні фінансові активи з первісним терміном погашення до трьох місяців; вони відображаються за номінальною вартістю.

Зменшення корисності фінансових активів

Впровадження МСФЗ 9 призвело до змін в обліку зменшення корисності фінансових активів, та замінює метод понесених збитків відповідно до МСБО 39 на метод очікуваних кредитних збитків за весь строк дії фінансового інструменту. Оцінка очікуваних кредитних збитків відображає різницю між дисконтованими за первісною ефективною ставкою контрактними грошовими потоками відповідно до умов договору та всіх грошових потоків, що Група очікує отримати. Для дебіторської заборгованості та договірних активів Група у відповідності до МСФЗ 9 обрала спрощений підхід і розраховувала очікувані кредитні збитки, що відповідають очікуваним кредитним збиткам за весь термін дії. Застосування стандарту не мало значного впливу на фінансову звітність Групи.

Списання фінансових активів

Група списує фінансовий актив лише в тому випадку, якщо права на рух грошових потоків за відповідним контрактом припиняють дію або якщо фінансовий актив та відповідні ризики та винагороди передаються іншій організації. Якщо Група не передає або не зберігає всі основні ризики та вигоди від володіння активом і продовжує керувати переданим активом, вона фіксує свою частку в активі та відповідному зобов'язанні у розмірі можливого погашення відповідних сум. Якщо Група зберігає всі основні ризики та вигоди від володіння переданим фінансовим активом, вона продовжує облік фінансового активу та відображає забезпечений кредит за отриманим доходом.

Фінансові зобов'язання

Первісне визнання та оцінка

Фінансові зобов'язання класифікуються при первісному визнанні як кредити та позики, кредиторська заборгованість. Усі фінансові зобов'язання первісно визнаються за справедливою вартістю, а у випадку кредитів, позик та

кредиторської заборгованості за вирахуванням безпосередньо понесених транзакційних витрат. Фінансові зобов'язання Групи включають торгіву та іншу кредиторську заборгованість, а також кредити та позики.

Торгові зобов'язання

Торгова кредиторська заборгованість та інші зобов'язання обліковуються за амортизованою вартістю. Справедлива вартість зобов'язань більшою чи меншою мірою відповідає їх балансовій вартості.

Списання фінансових зобов'язань

Група списує фінансові зобов'язання лише тоді, коли їх погашено або анульовано.

Взаємозалік

Взаємозалік фінансових активів та зобов'язань робиться, і чиста сума відображається у консолідованій фінансовій звітності лише тоді, коли є законне право на взаємозалік визнаних сум, і є намір або погасити на нетто основі, або реалізувати актив та погасити зобов'язання одночасно. Це, як правило, не стосується угод по взаємозаліку, а пов'язані активи та зобов'язання відображаються на брутто основі у консолідованому звіті про фінансовий стан.

Забезпечення

Забезпечення визнаються для всіх юридичних чи конструктивних зобов'язань перед третіми сторонами, що існують на звітну дату, які виникли внаслідок минулих подій, і які, як очікується, призведуть до відтоку майбутніх економічних вигід, суму яких можна достовірно оцінити. Вони відображають невизначені зобов'язання, які обраховуються за найкращою оцінкою витрат, необхідних для погашення зобов'язання. Забезпечення, терміни яких перевищують один рік, дисконтуються за ринковою ставкою відсотка, яка відображає період погашення зобов'язання. Ефекти від зміни процентних ставок відображаються у чистих фінансових доходах/витратах.

Запаси

Запаси - це активи, які утримуються для продажу у звичайному ході бізнесу, використовуються у виробничому процесі або для надання послуг. Запаси

відображаються за меншою з двох величин: собівартістю або чистою вартістю реалізації. Собівартість розраховується з використанням середньозваженого методу. Оціночні резерви нараховуються на застарілі запаси та запаси, з низькою оборотністю.

Податок на додану вартість та податок на прибуток

За рік, що закінчився 31 грудня 2021 та 2020 року, ПДВ нараховувався із застосуванням ставки 20% - на обсяги внутрішніх продажів та імпорту товарів, робіт і послуг на внутрішньому ринку України. Податкове зобов'язання з ПДВ відображає загальну суму ПДВ, що стягується впродовж звітного періоду, і виникає за першою подією, датою відвантаження товарів замовнику/надання послуги або датою отримання платежу від клієнта. Податковий кредит з ПДВ - це сума, яку платник податку має право перекрити своїм зобов'язанням з ПДВ у звітному періоді. Відповідно до законодавства України, право на податковий кредит виникає або на дату здійснення оплати постачальнику або на дату одержання товару/послуги.

Податок на прибуток розраховується на підставі податкового законодавства України, що діяло на звітну дату. Податок на прибуток розраховується на основі фінансових результатів за рік, скоригованих на статті, які не включаються до оподаткованого доходу або не можуть бути віднесені до валових витрат. Податок розраховується за ставками, які діють на звітну дату. Відстрочений податок на прибуток нараховується за методом зобов'язань по тимчасових різницях між податковою базою активів і зобов'язань та їх балансовою вартістю, відображеною для цілей консолідованої фінансової звітності. Відстрочені податкові зобов'язання, як правило, визнаються за всіма оподатковуваними тимчасовими різницями, а відстрочені податкові активи відображаються з урахуванням ступеня достатності оподаткованого доходу, що дозволяє використати тимчасові різниці, пов'язані з валовими витратами. Відстрочений податок розраховується за ставками податку, які, імовірно, будуть застосовуватися при реалізації відповідних активів або погашення пов'язаних із ними зобов'язань.

По активах та зобов'язаннях за відстроченими податками на прибуток робиться взаємозалік, коли:

а) Група має законне право на взаємозалік визнаних поточних податкових активів та зобов'язань;

б) Група має намір виконати розрахунки шляхом взаємозаліку зустрічних вимог або одночасно продати актив та погасити зобов'язання;

в) відстрочені податкові активи та зобов'язання відносяться до податку на прибуток, який стягується одним і тим же податковим органом у кожному майбутньому періоді, в якому передбачається погашати або відшкодувати значну суму відстрочених податкових зобов'язань та активів.

Відстрочений податок на прибуток визнається у консолідованому звіті про сукупний дохід, за винятком випадків, коли це стосується позицій, визнаних у складі іншого сукупного доходу, або безпосередньо у власному капіталі. У цьому випадку відстрочений податок також визнається у складі іншого сукупного доходу або безпосередньо у власному капіталі.

Сегменти

Операційні сегменти – це компоненти Групи, які беруть участь у комерційній діяльності, внаслідок якої Група може отримувати доходи та зазнавати витрат, чиї операційні результати регулярно переглядає особа, відповідальна за прийняття операційних рішень, і стосовно яких є у наявності окрема фінансова інформація. Особою, відповідальною за прийняття операційних рішень, є директор Компанії. Група здійснює свою діяльність в наступних операційних сегментах:

а) експрес-доставка документів, посилок та палетованих великогабаритних вантажів та супутні послуги;

б) фінансові послуги у вигляді сервісу грошових переказів та кредитування.

Зміна презентації

У 2021 році було прийнято рішення про визнання витрат на роялті в консолідованій фінансовій звітності в статті «Витрати на збут» в окремому пункті «Роялті» замість статті «Інші витрати». Керівництво вважає, що вищезгадана

презентація буде більш корисною для користувачів цієї консолідованої фінансової звітності.

тис ГРН	Первинна презентація	Реклас	Фінальна презентація
Витрати на збут	(426 449)	(95 924)	(522 373)
Інші витрати	(698 866)	95 924	(602 942)

ЗАТВЕРДЖЕНО

директор

ПрАТ «Миргородський завод
мінеральних вод»

(керівник установи)

Ващенко / Юрій ВАЩЕНКО

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

«30» червня 2021 р.ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

(установа)

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	1	2	3	4	5	6	7	8
--------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---

АКТ

інвентаризації дебіторської/кредиторської заборгованості, строк позовної давності якої минув і яка планується до списання«30» червня 2021 р.

(дата складання)

м. Чернігів

(місце складання)

На підставі наказу від «30» червня 2021 р. № 25

(назва розпорядчого документа)

проведено інвентаризацію розрахунків за дебіторською/кредиторською¹ заборгованістю станом на «30» червня 2021 р.

При інвентаризації встановлено таке:

Дебітор/Кредитор (потрібне підкреслити)		Субрахунок		Сума дебіторської/кредиторської заборгованості, за якою минула позовна давність і яка планується до списання
найменування	ЄДРПОУ (реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта)	№	назва	
1	2	3	4	5
ТОВ «Весна»	12345677	631	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	75000,00
ТОВ «Літо»	12345679	631	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	5000,00
<i>Разом</i>	×	×	×	80000,00

Голова комісії головний бухгалтер

(посада)

Голобородько

(підпис)

Яна ГОЛОБОРОДЬКО

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Члени комісії

бухгалтер

(посада)

Нестеренко

(підпис)

Світлана НЕСТЕРЕНКО

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

економістЮщенко

(посада)

Надія ЮЩЕНКО

(підпис)

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)